N°. 285. A°. 1859.

WOENSDAG 30 NOVEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

BERIGT.

Dagelijks, uitgenomen des Zondags, *des avonds ten negen ure* aan het Bureau der Courant à 10 Cents verkrijgbaar eene ***AVOND-EDITIE.***

Bij deze Courant behoort een BIJBLAD.

Frankrijk en Engeland.

Het ligt in den aard der Napoleontische dynastie, dat de verschillende perioden van haar regering vervuld zijn van oorlogen en geruchten van oorlogen. Men moge verklaren dat het Keizerrijk de vrede is — niemand behoeft dat als iets meer dan een protestatio actui contraria te beschouwen. Het kan ook niet anders. Vredelievende verklaringen zijn een huldiging aan den algemeenen geest des tijds, dien zelf geen Napoleon straffeloos geheel kan voorbijzien; maar daar tegenover staan andere beschouwingen omtrent den meer bijzonderen geest aan Frankrijk en zijn leger eigen, die de Keizer der Franschen, wil hij Keizer blijven, evenmin ter zijde kan zetten. Frankrijk verwacht, eischt van zijn Keizer *roem* en *welvaart.* Tot dien prijs zal het zich geruimen tijd minder om het gemis der vrijheid bekommeren. Maar een van beide hebben ook maar te ontbreken, de glorie heeft maar te tanen of de welvaart te verminderen, om aan de Regering binnen 's lands de handen vol werks te geven.

Dus, een behoorlijke mate wapenroem behoort tot de essentialia eener Napoleontische heerschappij in Frankrijk. Het leger, waarin geheel het land zich onder omstandigheden als deze oplost, moet bezig gehouden, zijn aanzienlijke krachten moeten geleid worden. Tot nu toe heeft het niet te klagen. Tegen over de Russische, tegenover de Oostenrijksche wapenen heeft het zijn roem en meerderheid niet alleen kunnen handhaven, maar op nieuwe en hechte grondslagen gevestigd; terwijl ook de vergelijking met de Engelsche strijdkrachten, waartoe vooral de veldtogt in de Krim de gelegenheid gaf, tot resultaten leidde, bevredigend voor den militairen trots. De behaalde overwinningen hebben echter den strijdlust des legers nog niet verzadigd. Zij hebben dien veeleer in hooge mate geprikkeld. Kan het nu — vraagt menigeen met ons — onder zulke omstandigheden waarschijnlijk, mogelijk zelfs geacht worden, dat men zich voortaan met het bestrijden van Chinezen, Cochin-Chinezen of woeste Africaansche volksstammen zal tevreden stellen? — dat de Fransche generaals hun maarschalkstaven en hertogtitels even gaarne op een barbaarsch als op een Europeesch slagveld zullen gaan halen, en dat de Isly weer in de plaats zal kunnen treden van Malakoff en Magenta?

Heeft men eenmaal een strijders massa als die der Franschen in het leven geroepen, men moet die gebruiken, op straffe van daardoor zelf vernietigd te worden. En de bezigheid die men haar verschaft moet bovendien in overeenstemming zijn met den aristocratisch-verfijnden smaak dien men zelf heeft aangekweekt en die walgt van het uitsluitend bestrijden van wilden en barbaren.

Maar algemeene ontwapening, zegt men, zal het Fransche leger op een veel geringer voet brengen, en die onmiddellijke behoefte aan werkzaamheid wegnemen. Als of algemeene ontwapening iets anders dan een holle klank zonder zin of liever vol onzin is, toegepast althans op een Napoleontisch Frankrijk! Een phrase, geschikt om den eenvoudigen op een gegeven oogenblik zand in de oogen te strooijen — niets meer. Algemeene ontwapening in een Napoleontisch Frankrijk, ziedaar een onding, een colossale contradictio in terminis; in waarde en beteekenis gelijk staande bijv. met een verklaring, waarbij Engeland beloofde zich nimmer meer met den manufactuurhandel te zullen inlaten.

Onze conclusie is: blijft de scepter van Napoleon over Frankrijk zwaaijen, dan is vroeger of later een nieuwe strijd tegen eenige Europeesche mogendheid te voorzien. Vooreerst kan men nog op de in Italië behaalde laauweren teren; maar is die dosis glorie, op allerlei wijzen bereid en onder allerlei vormen den Volke toegediend, uitgeput — dan zal men naar wat nieuws hebben uit te zien.

Tegen welk Land zullen zich in dat geval de Fransche wapenen keeren? De publieke opinie zegt: tegen Engeland; en ook wij gelooven dat dit het waarschijnlijkst is. Een oorlog tegen Engeland zou geheel vallen in den smaak van het Fransche leger zooals wij dien hierboven geschetst hebben. Bovendien: een oorlog tegen Engeland zou in Frankrijk populair en in overeenstemming met de rigting der sympathieën en antipathieën des volks zijn. De verhouding van Europa draagt er toe bij, om, blijft Napoleon III Keizer der Franschen, een oorlog tegen Engeland onvermijdelijk te maken. En toch: wanneer Napoleon tegen zijne vroegere bondgenoote krijg gaat voeren, dan zal hij het doen, niet uit politiek, maar gedreven door de magt der omstandigheden. Wij gelooven, dat de Keizer der Franschen waarheid spreekt, wanneer hij verklaart, de alliantie met Engeland op hoogen prijs te stellen; toch is hij op den duur niet bij magte, een beslissende breuk te voorkomen. En ziedaar juist het vitieuse en hagchelijke van zijn toestand: door den aard van zijn gezag, door den aard der voorwaarden, waaronder dat gezag hem blijft opgedragen, kan hij tot een stap genoodzaakt worden, dien hij als absoluut heilloos voor zijne politiek beschouwt. Scylla willende vermijden, zal hij op Charybdis stooten. Want een harden kamp zal hij wagen, wanneer hij zich gereed maakt de onvervulde idealen van een landing in Groot Brittannië te verwezenlijken.

En zelfs al wenden zich de Fransche wapenen niet het eerst tegen Engeland, toch zal het in de gevolgen niet kunnen uitblijven. Een nieuwe strijd immers van Frankrijk tegen eenige Europesche mogendheid met alliantie of neutraliteit - zelfs van de zijde van Engeland laat zich moeijelijk denken.

Hoe nu metterdaad de loop der dingen zal zijn; langs welken weg dat, wat wij als waarschijnlijk hebben voorgesteld, zal worden tot stand gebragt — wie zal het zeggen? Zal Italië, zal Marocco den twistappel leveren? Of zal het beginsel van het regt der nationaliteiten, in verband met het algemeen stemregt (dat gevaarlijk wapen, waarmee Napoleon het constitutionalisme tracht te dooden) op Ierland toegepast, een geschikte aanleiding geven? Zullen de rampen des oorlogs door het kanaal van Suez over Europa komen? Nog eens — wie zal het zeggen?

Zooveel is zeker, dat een tijdperk van vollen en cordialen vrede voor het oogenblik nog verre schijnt te zijn. Al heeft die zekerheid weinig opbeurends en bemoedigends — door de oogen moedwillig of lusteloos voor het mogelijke gevaar te sluiten vermindert noch ontwijkt men het. Alleen door het in tijds en moedig onder de oogen te zien zal men zich tegen den kwaden dag voorbereiden.

BUITENLAND.

HONG KONG den 13 October.

Sedert het afzenden der laatste berigten is er in onze betrekkingen tot de Chinezen weinig verandering gekomen en hebben te Shanghaï geene verdere oproeren plaats gegrepen, maar wij vernemen echter dat een Europesch regement uit Calcutta derwaarts komt, om de veiligheid der buitenlanders te beschermen. Wat Indische bladen van het vroegere oproer te Shanghaï vermeld hebben is overigens sterk overdreven; het schijnt noch met de nederlaag der Europeanen te Tohu noch met den koeliehandel in verband gestaan te hebben, maar alleen een gevolg te zijn geweest van den weêrzin der Chinezen tegen de wijze waarop de buitenlanders de politie onder hen uitoefenen.

De admiraal Hope, geheel van zijne wonden hersteld, is nu in deze haven aan boord van de Chesapeake, alsmede de Fransche admiraal Paget, ter vervanging van den admiraal Rigault de Genouilly herwaarts gekomen, die gedurende zijn laatste verblijf in de Oost veel door ziekte geleden heeft. Ook de heer Lay is van de door hem in het oproer te Shanghaï bekomen wonden geheel hersteld en thans te Canton met het organiseren van een tak der nieuwe Chinesche toldienst bezig. Het doel dier nieuwe dienst is aan de Chinesche Regering de volle betaling der regten welke zij te vorderen heeft te verzekeren, het waartoe voorgesteld middel in het aanwenden van een aantal met de Chinesche taal bekende buitenlanders bestaat.

Eindelijk zal hier, door de zorg der militaire autoriteiten, een gesticht tot verpleging van zieken in Victoria Peak worden daargesteld, terwijl de weg derwaarts van Regerings wege wordt bekostigd.

Dingsdag en woensdag woedde hier een hevige storm, waardoor verscheiden schepen zwaar zijn beschadigd en eene der werven geheel vernield werd.

Met genoegen is hier vernomen dat de langdurige en vele werkzaamheden, door sir J. Bowring in de dienst der Kroon bewezen, door ruime jaargelden, zoowel van het departement van buitenlandsche zaken als door onderhandsche schikkingen, erkend zijn geworden. Ook de heeren Mercer, koloniaal secretaris van Hong Kong, Mitchell, eerste magistraatspersoon, en May, superintendent van politie, doen aanzoek om pensioen, waartoe zij volkomen geregtigd zijn.

Eenige onzer Engelsch-Chinesche dagbladen meenen dat het noodzakelijk zal zijn, ten einde den Keizer van China tot rede te brengen, Peking voor geruimen tijd, sommigen spreken van drie of vier jaren, te bezetten. Zeer waarschijnlijk komt het althans voor dat de Keizer, bij de nadering der Engelschen en Franschen, die hoofdstad verlaten zal. Ofschoon de ingezetenen van Canton denkelijk, ook bij de hervatting der krijgsoperatien, rustig blijven zullen, worden nogtans maatregelen tot versterking der stellingen genomen.

LONDEN den 28 November.

Het berigt dat Prins en Prinses Frederik Willem van Pruissen de Koninklijke Familie den 5 december naar Osborne vergezellen bevestigt zich niet; denkelijk zullen zij den 7, volgens sommigen reeds den 2 dier maand, de terugreis naar Berlijn aannemen.

— In de Morning Post leest men de twee volgende artikelen, van een van welke de telegraaf den hoofdinhoud bereids mededeelde:

„De preliminairen, welke de Engelsche Regering vóór de bijeenkomst van het Congres noodzakelijk heeft geacht, zijn, naar wij gelooven, op den goeden weg der schikking. De uitnoodigingen van Frankrijk en Oostenrijk liggen thans te Parijs ter afzending aan de Mogendheden die zamengeroepen moeten worden gereed. Wij mogen derhalve gelooven dat het Congres zich op een niet zeer ver verwijderd tijdstip zal vereenigen.

„Eene telegrafische depêche zegt, dat het doel der reis van lord Cowley naar Londen is het Engelsch Gouvernement een voorstel van het Hof der Tuilerien, tot gelijktijdige ontwapening door Frankrijk en Engeland, mede te deelen. Dit nieuws is niet alleen op zich zelf ten eenenmale onjuist, maar ook onmogelijk, want zulks is wel het laatste wat Frankrijk zou kunnen vragen en het laatste waarin Engeland zou kunnen toestemmen. Onze wapeningen zijn geenszins gegrond op de toebereidselen welke Frankrijk zou kunnen maken. Indien wij maatregelen van een verdedigenden aard nemen, dan worden die gemaakt met het oog op alles wat zou kunnen gebeuren. Elke Regering, die volgens dat beginsel handelt, neemt hare maatregelen met het vooruitzigt op elke vereeniging van Mogendheden die zou kunnen ontstaan, en wijzigt die niet naar de veranderingen, welke de militaire magt harer naburen ondergaan kan."

De ontwapening onzerzijds, hoe wenschelijk indien zij mogelijk ware, ligt dan ook geenszins in den thans heerschenden geest der Natie, getuige de eenparigheid die in alle openbare vergaderingen heerscht, om het even of zij door Conservativen, Whigs of radikalen gehouden worden, om tot vrijwillige wapening aan te sporen, terwijl het gerucht zegt dat de Prins van Wallis tot kolonel-generaal der vrijwilligers van het Vereenigd Koningrijk benoemd zal worden.

— Volgens de Daily News is het overdreven te zeggen dat het aantal der werkelijk aangeworven vrijwilligers bereids tot 30,000 gestegen zou zijn. Verder wijst dat blad verschillende schaduwzijden dezer op zich zelf prijselijke beweging aan, waaronder behoort dat de vrijwilligers uitsluitend uit de hoogere en middenklassen worden genomen en aan landbouwers en handwerkslieden daarbij ter naauwernood gedacht wordt, waaruit de dwaling zou kunnen voortspruiten dat de meer gegoeden zich ook daarom wapenen om in geval van binnenlandsche beweging beter toegerust te zijn.

— Onder de loopende geruchten behoort hoe lord Cowley hier bewerkt zou hebben dat het Engelsch Ministerie zijnen wederstand tegen het kanaal van Suez laat varen, weshalve aan sir H. Lytton Bulwer instructien zouden zijn toegezonden om voortaan met den heer Thouvenel gemeenschappelijk te dier zake te handelen.

— Volgens de openbaar gemaakte staten heeft het totaal der uitvoeren gedurende de maand october eene waarde van £ 10,717,873 bedragen, tegen £ 10,985,789 in dezelfde maand van 1857 en £ 10,268,797 in october 1858.

In october laatstleden zijn 3,563 schepen, gezamenlijk van 854,664 tonnen, voor den buitenlandschen handel gebezigd, ingeklaard, tegen 3,335 schepen, gezamenlijk van 817,520 tonnen, in dezelfde maand van 1858. Uitgeklaard werden in de vorige maand 3,885 schepen, gezamenlijk van 898,779 tonnen, tegen 3,439, gezamenlijk van 788,760 tonnen, in october des vorigen jaars.

— Het in Engelsche spoorwegen belegd kapitaal bedraagt volgens de laatste opgaven £ 325,375,507, terwijl de bestaande maatschappijen door genomen Parlementsbesluiten nog tot het opnemen van verdere £ 67,312,248 zijn gemagtigd.

— Men zegt dat de tunnel onder den Teems, die die door alle vreemdelingen nog wel als een der merkwaardigheden van Londen bezocht, maar door de ingezetenen zelve slechts zeldzaam meer gebezigd wordt, aan eene spoorwegmaatschappij zal worden overgegeven, die langs dezen weg twee aan de beide oevers der rivier liggende stations met elkander verbinden wil. Over de koopsom wordt nog onderhandeld.

— De firma Wells en Hall heeft eene wezenlijke verbetering in de vervaardiging van onderzeesche telegraafkabels bewerkstelligd, hoofdzakelijk hierin bestaande dat de geleidende draad met caoutchouc in stede van met gutta percha overtrokken wordt en het buitenste omkleedsel zoodanig wordt bewerkt dat het geene werkelijke spanning bij het afwinden toelaat.

— Reeds zijn 7000 exemplaren van kapitein M'Clintocks werk over zijne expeditie naar de Noordpool besteld. De leesbibliotheek van Mudie alleen neemt 3000 exemplaren.

— De beroemde hoogleeraar in de technologie te Edinburg, dr. G. Wilson, is aldaar overleden.

— Het door den telegraaf vermeld berigt wegens het overlijden van Nenah Sahib wordt sterk betwijfeld, onder anderen op grond der uit Indië ontvangen brieven, een van welke, den 16 october door een officier te Allahabad geschreven, dit zegt: „Een gedrukt papier wordt mij gebragt, dat den dood van Nenah Sahib in de vallei van Nepaul vermeldt. Hier gelooft men daar niet aan, maar veeleer dat hij dit berigt zelf heeft doen drukken, om den winter-veldtogt voor te komen, die hem gewis zeer schadelijk zijn zou, want eenmaal uit Nepaul verdreven zou hem geene andere wijkplaats dan Tartarije overblijven, en in dit jaargetijde zou hij onmogelijk de hooge vlakten der besneeuwde bergen kunnen overtrekken." Hierbij komt dat ook de laatst ontvangen dagbladen, met name die van Lahore, met geen enkel woord van die gebeurtenis gewagen.

PARIJS den 28 November.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Al de moeijelijkheden betreffende de zamenkomst van het Congres zijn in het eind vereffend. Graaf Walewski heeft heden eene langdurige conferentie gehouden met Prins Metternich, om eenige punten in de brieven van oproeping te verbeteren. De verbeteringen zijn door Prins Metternich goedgekeurd en heden avond vertrekt graaf Walewski naar Compiègne om ze aan den Keizer te onderwerpen. Morgen ochtend ten 9 ure moet hij in Parijs terug zijn.

Gevolgelijk bestaat er dus geen verschil meer tusschen Oostenrijk en Frankrijk.

Ofschoon de dagbladen daaromtrent allerlei tegenstrijdige berigten blijven mededeelen, is lord Cowley op dit oogenblik (ten zes ure des avonds) nog niet te Parijs teruggekeerd; hij wordt echter heden avond aan de ambassade verwacht. Ook van dien kant is alles tot kalmte gekomen en in orde gebragt. Belangrijk zou het zijn te weten welke de oorzaken zijn van de herstelde overeenstemming tusschen Frankrijk en Engeland, welke concessien lord Cowley naar Londen heeft overgebragt, welke de bevoegdheid zal zijn van het Congres, of zijne uitspraken executoir zullen verklaard worden? Ten aanzien van dit laatste punt verzekert men mij dat de besluiten executoir zullen zijn, maar dat, wanneer er geweldige middelen gebezigd worden, Engeland zich, even als in 1815, buiten die dwangmiddelen zal houden. Wat de andere vragen aangaat, het is nagenoeg onmogelijk er iets van te weten te komen. Men houdt zich hier verzekerd dat de brieven tot zamenroeping van het Congres onherroepelijk morgen moeten verzonden worden. Men heeft het reeds zoo dikwijls gezegd dat men alsnog zou kunnen twijfelen. Deze keer echter wordt de verzekering op eene stellige wijze gegeven.

De Keizer zal overmorgen te Parijs terugkeeren.

Een brief uit Parma, geschreven door een Fransch hoofdofficier aan een van de afdeeling-chefs aan het ministerie van binnenlandsche zaken, meldt dat al de personen, verdacht gehouden en in hechtenis genomen ten gevolge van den moord van den kolonel Anviti, zich in vrijheid bevinden en dat er te Parma een ware opstand zou zijn uitgebroken, wanneer de moordenaars in de gevangenis werden gehouden. Ik laat het berigt natuurlijk voor rekening van den briefschrijver.

Prins Napoleon en Prinses Clotilde zijn van Compiegne hier teruggekeerd.

— De Ministers zijn gisteren morgen ten 8 ure van Parijs naar Compiègne vertrokken, om er een Ministerraad onder het voorzitterschap des Keizers bij te wonen.

— De Grootvorstin Maria van Rusland is eergisteren namiddag van Compiègne terug gekomen en is voornemens nog eenige dagen in hare appartementen in het hotel du Louvre door te brengen.

— Gisteren nacht heeft er te Parijs en in de omstreken een geweldige storm gewoed, waardoor veel schade aan de daken is aangerigt.

— De generaal Collineau, kommandant van eene divisie van het Chinesche expeditie-korps, is te Toulon aangekomen, om zich daar met de infanterie en artillerie, welke onder zijne bevelen zullen staan, in te schepen.

De generaal de Montauban heeft aan het expeditiekorps naar China de volgende dagorder uitgevaardigd:

„Officieren en soldaten! Onder de bescherming van Napoleon III en van Frankrijk zijt gij tot eene verre en roemrijke expeditie geroepen. Het zal uwe taak niet zijn eene nieuwe verovering bij al diegene te voegen welke Frankrijks roem hebben opgeluisterd; gij zult door eene gestrenge krijgstucht aan talrijke bevolkingen gaan toonen dat gij de barbaren niet zijt voor welke zij u houden; terwijl gij haar door uwen krijgsijver de meerderheid van uwen moed boven den haren bewijzen zult. Voor de tweede maal zal uw vaandel zich met het Engelsche vereenigen, en die vereeniging zal een waarborg der overwinning zijn, gelijk die der beide volken een onderpand des vredes voor de geheele wereld is. Uwe taak is schoon en de vervulling daarvan grootsch, maar de goede uitslag is door uwe verknochtheid aan den Keizer en aan Frankrijk verzekerd. Eenmaal in het vaderland teruggekeerd zult gij met trots tot uwe medeburgers zeggen, dat gij het nationale vaandel naar oorden hebt overgebragt, waar het onsterfelijke Rome, in den tijd zijner grootheid, er nooit aan dacht zijne legioenen te doen doordringen.

Z. M. heeft, door mij de eer te verleenen het opperbevel over u te voeren, mij eene hooge gunst bewezen, mijne erkentelijkheid waarvoor ik hem niet beter betuigen kan dan door mij met eene onafgebroken zorg aan het voorzien in uwe behoeften te wijden.

Als de dag van den strijd is aangebroken zult gij op mij kunnen rekenen, gelijk ik op u reken, wij zullen ons onder de kreeten: Leve de keizer! leve Frankrijk! van de overwinning verzekeren.

In het hoofdkwartier te Parijs, den 19 november 1859. — De generaal-opperbevelhebber

(get.) Cousin de Montauban."

— Iets wat laatstelijk in Nederlandsch Indië plaats had bewijst hoeveel sympathie onze zeelieden en soldaten in alle oorden der wereld opwekken. Het van Tourane naar Frankrijk terugkeerend oorlogschip l'Asie ankerde den 7 october te Batavia, 175 in Cochinchina gekwetste en thans op den weg der herstelling zijnde soldaten of matrozen aan boord hebbende. Gedurende hun verblijf ter reede maakten onze dappere landgenooten de voorwerpen der zorgen en oplettendheden van de bevolking en de autoriteiten uit. die alles wat zij behoefden ter hunner beschikking gesteld en hen herhaaldelijk bezocht hebben. Op den dag van het vertrek hebben de inwoners den kapitein en de officieren welke als passagiers aan boord waren een banket aangeboden, aan hetwelk een zeer hartelijke toon heerschte en vóór het eindigen waarvan een toast aan den Keizer der Franschen en den Koning der Nederlanden gebragt werd, en die dubbele toast, het bewijs der achting en vriendschap welke de beide Volken elkander toedragen, werd met levendige toejuichingen ontvangen.

Garibaldi heeft den 23 dezer te Genua de volgende proclamatie aan het leger van Centraal Italië uitgevaardigd:

„Aan mijne wapenbroeders in Centraal Italië!

„Dat mijne oogenblikkelijke verwijdering uwe geestdrift voor de heilige zaak die wij verdedigen geenszins doe verflaauwen. — Terwijl ik mij verwijder van u die ik als de vertegenwoordigers eener verhevene gedachte, die der verlossing van Italië, lief heb, vertrek ik met een treurig en ontroerd gemoed; maar ik heb mij getroost met de zekerheid van mij weldra weder in uw midden te bevinden, om u in de voltooijing van het zoo schitterend aangevangen werk bij te staan. — Voor u en voor mij zou de grootste der rampen die zijn, dat wij ons niet dáár bevonden waar men voor Italië strijdt. Derhalve, jongelieden, die bij Italië en bij het opperhoofd dat u ter overwinning voeren moet gezworen hebt, legt de wapenen niet af, blijft volstandig op uwen post, zet uwe wapenoefeningen voort, volhardt in de krijgstucht van den soldaat.

„De wapenstilstand zal kort duren; de oude diplomatie schijnt weinig geneigd te wezen de zaken te zien zoo als zij zijn. Zij beschouwt u nog als de mannen der tweedragt uit vroegere tijden, en weet niet dat in u de elementen eener groote natie liggen, indien men u vrij en onafhankelijk laat, en dat in u de kiem van de omwenteling der wereld zich ontwikkelt, indien men onze regten geen regt wil laten wedervaren, ons geene meesters in ons eigen huis laten wil. — Wij overschrijden anderer grondgebied niet; dat men ons derhalve op het onze met vrede late.

„Wie ons aanvalt zal ontwaren dat hij, alvorens ons aan de slavernij te onderwerpen, met geweld een volk zal moeten verdelgen dat bereid is voor zijne vrijheid te sterven. Maar wanneer wij allen zullen gevallen zijn, zullen wij aan de toekomstige geslachten de erfenis van haat en wraak achterlaten, in welke de vreemde overheersching ons heeft opgekweekt. Wij zullen wapenen tot erfenis aan onze zonen nalaten, benevens het bewustzijn van hun regt, en ik zweer het! de slaap dergenen die ons willen onderdrukken zou niet rustig kunnen zijn.

„Italianen, ik herhaal het, legt de wapenen niet af, sluit u meer dan ooit bij uwe aanvoerders aan en handhaaft de strengste krijgstucht.

„Burgers, dat er niemand zij die zijnen penning voor de nationale inschrijving niet stort. Dat er geen enkel man zij die geen wapen gereed maakt om, morgen welligt, door de kracht te verkrijgen, wat wij thans nog door de billijkheid trachten te verwerven."

— In verschillende brieven uit Midden-Italië wordt verzekerd dat de ongeregeldheden, te Bologna voorgevallen, zich hebben bepaald tot een oploop van een dertigtal ongewapende personen uit de mindere klasse, onder het geroep van: Leve Garibaldi! wij willen Garibaldi! Eenige gendarmes gaven de schreeuwers den goeden raad stil naar huis te gaan, waaraan dan ook gevolg werd gegeven, zonder dat zelfs de tusschenkomst der middelerwijl met loffelijke trouw opgekomen nationale garde noodig was. De tijding van het ontslag van Garibaldi had overigens een diepen indruk gemaakt, vooral in militaire kringen; intusschen heeft Garibaldi van zijne hoofdofficieren de belofte verkregen van zijn voorbeeld niet te zullen volgen en, behoudens eenige gevallen van desertie, zal het Midden Italiaansche leger geene nadeelige gevolgen van Garibaldi's vertrek ondervinden. Intusschen is de hoop, door hem zelf opgewekt, van nog eenmaal weder de wapenen onder hem te zullen opvatten, een van de sterkste redenen dier matiging van het oogenblik.

Uit Toskane verneemt men, dat de aarzeling van den baron Ricasoli om den heer Buoncompagni als regent van Midden-Italië te erkennen, voornamelijk moet toegeschreven worden aan den indruk door de laatste tijdingen uit Frankrijk in Toskane veroorzaakt, benevens aan de koele houding door Fransche officieren aangenomen tegenover de Toskaners, op hunne reis door het land, zoo het heette aanvaard met het doel om de merkwaardigheden er van te bezigtigen.

Jl. zondag werden te Florence de door de voornaamste dames der stad geborduurde vaandels aan de vereenigde nationale garde uitgereikt. De plegtigheid werd door fraai maar koel weder begunstigd en door eene groote volksmenigte bijgewoond. Na het vieren van eene mis hield de president der regering, baron Ricasoli, eene aanspraak, waarin o. a. de navolgende passages voorkwamen: „De godsdienst heeft de vanen gewijd, welke het Vaderland u toevertrouwt, om zijne onafhankelijkheid en vrijheid te beschermen. In den oorlog genoot Italië de hulp van het dappere Frankrijk, in den vrede moet het voor zich zelf zorgen, — jammer dat niet al zijne zonen bijeen zijn. Om zijne onafhankelijkheid te verzekeren, moet het een sterk Rijk vormen; dat zich zelf beschermt tegen den vreemdeling, die in Venetië heerscht en diens satelliten. Toskane heeft de grondslagen gelegd tot het gebouw der Italiaansche nationaliteit; Bologna, Modena en Parma werken daaraan onvermoeid voort; het volk aan deze zijde der Alpen en de Lombarden helpen, en de eenige Italiaansche Koning zal het voltooijen, wanneer geene andere Magten in den weg treden......

„Heft uwe blikken op naar de hoofdstad en de omliggende heuvelen. Ieder monument, elke plek brengt er een triomf der burgerschap in herinnering. Daar werd, na eeuwen van barbaarschheid, de eerste burgerlijke regering gegrondvest; de Hertog van Athene moest vlugten en het Oostenrijksche leger van Karel V werd maanden lang opgehouden, datzelfde leger dat Rome veroverde en Florence niet kon meester worden. Denkt aan de daden uwer voorvaders; streeft hen na in burgerzin, in werken des vredes, en — mogt die ure slaan — ook in energie en oorlogsmoed. Uw eed, wat zeg ik, *onze* eed, zij die van den burger en van den soldaat, — van den soldaat, die den dood verkiest boven het verlies der eer en den ondergang des Vaderlands."

— Naar men uit Turijn schrijft, zou de questie van het regentschap over Midden-Italië in eene bijeenkomst van de heeren Buoncompagni, Salvagnoli en Galcotti, te Modena gehouden, zijn opgelost. Ofschoon men het den baron Ricasoli te Turijn euvel heeft geduid dat hij zich tegen de delegatie van den heer Buoncompagni meende te moeten verzetten, zoo erkennen toch verstandige lieden te Turijn wat in Florence algemeen wordt erkend, dat deze staatsman alleen heeft gehandeld uit eerbied voor de wet en den uitgesproken volkswil. Zoo hij in 't eind toch getransigeerd heeft, dan is dit alleen geschied om een erger kwaad te voorkomen en onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de eerste handeling van den heer Buoncompagni de bijeenroeping zal zijn van al de nationale vergaderingen, opdat de wil der bevolking moge blijken.

Intusschen is er geenzins, naar aanleiding van de regentschapsquestie, verdeeldheid van gevoelen onder de Midden-Italiaansche Staten ontstaan. De delegatie van den heer Buoncompagni wordt overal beschouwd als vrij slecht strookende met de uitgebragte stemmingen, maar alleen heeft het besef van de noodzakelijkheid om de moeijelijkheden niet te vermeerderen hier krachtiger en spoediger gewerkt dan elders.

Uit Lombardije verneemt men dat de benoeming van den heer de Villamarina tot gouverneur aldaar met genoegen is vernomen.

De politieke partij, die in Midden-Italië eene manifestatie wilde uitlokken om Garibaldi terug te roepen, heeft weinig kans van slagen. Men begrijpt thans dat Garibaldi en een Congres niet zamen kunnen gaan. Garibaldi vertegenwoordigt het beginsel van den oorlog en tot dat beginsel zal men wederkeeren, wanneer het de diplomatie niet mogt gelukken Italië tevreden te stellen. De kolonel Garrano, chef van den generalen staf bij het korps van Garibaldi, zal eerlang een werk het licht doen zien, getiteld: „Generaal Garibaldi en de Alpenjagers. Episoden uit den oorlog van 1859." Men stelt zich veel belangrijks voor van dit boek.

— Onlangs overleed te Athene de heer Charles Lenormant, die in 1802 geboren werd. Hij was sedert 1839, toen hij den heer Amaury Duval opvolgde, lid der akademie van opschriften en fraaije letteren; voorts was hij lid van het Legioen van Eer, voorzitter der permanente commissie voor de historische gedenkteekenen, conservator van het departement der gedenkpenningen en oudheden van de Keizerlijke bibliotheek en hoogleeraar in de oudheidkunde aan het Collegie van Frankrijk.

KEULEN den 28 November.

De Elberfelder Zeitung bevestigt het gerucht dat de Koning en de Koningin van Pruissen zich naar de Zuidkust van Engeland begeven zullen, om den winter aldaar door te brengen. Eergisteren is de Koninklijke stalmeester Raumschüssel naar Engeland afgereisd, om verblijf voor het Koninklijk Paar en het gevolg te bestellen. Men gelooft dat de keuze op Dorchester aan de Troome, in het graafschap van dien naam, vallen zal, welke streek eene afwisseling van heuvelen en dalen aanbiedt en waar de luchtsgesteldheid doorgaans mild en voor de gezondheid gunstig is. De dag der afreis is nog onzeker.

Ten opzigte der gedenkteekenen voor wijlen Koning Frederik Willem III van Pruissen, den Staatsminister von Stein en den Staatskanselier von Hardenberg, zijn nu schikkingen getroffen en is de plaats tusschen de Koninklijke opera en de Koninklijke bibliotheek te Berlijn daarvoor gekozen. Het gedenkteeken van den Koning komt op het midden dier plaats, het standbeeld van von Stein ter regter-, en dat van von Hardenberg ter linkerzijde daarvan. Alle drie deze monumenten worden op kosten van den Staat daargesteld. Het metalen standbeeld van graaf Frederik Willem van Brandenburg is voltooid en de bepaling van den dag der oprigting daarvan tusschen het paleis van den Prins Regent en de Opera wordt dagelijks te gemoet gezien.

— Naar te Berlijn gezegd wordt, luidt de Oostenrijksche nota, ter uitnoodiging tot deelneming aan een Congres bestemd, maar uit hoofde der niet ten einde gebragte onderhandelingen nog niet afgezonden, grootendeels overeenkomstig met de gelijktijdig opgemaakte Fransche en ontwikkelen beide de gronden welke de zamenkomst van een Congres noodzakelijk maken. Alleen in één punt zouden zij van elkander afwijken: terwijl namelijk de Fransche nota slechts in het algemeen tot het houden van een Congres uitnoodigt en de vraag waar het bijeen zal komen geheel onaangeroerd laat, doet de Oostenrijksche het uitdrukkelijk voorstel dat zulks te Parijs geschieden zou. Dit zou op het verlangen van Keizer Napoleon gedaan zijn.

— De Koning van Zweden is den 18 dezer naar Christiania afgereisd, na alvorens eene interimistische regering voor den tijd zijner afwezigheid benoemd te hebben.

— Volgens een dagblad hebben drie der Duitsche Midden-Staten, thans in de Wurzburger Conferentie vertegenwoordigd, ten opzigte der militaire Bonds constitutie het voorstel gedaan dat het Bondsleger onder vier groote kommandementen gesteld zal worden, namelijk: Oostenrijk, Pruissen, Beijeren voor de 7de en 8ste en Saksen en Hannover bij afwisseling voor de 9de en 10de legerkorpsen.

— Te Offenbach zag men eenige dagen geleden eene groote zeldzaamheid. Een echtpaar vierde namelijk zijne zilveren bruiloft, nadat de vrouw kort te voren van haar zeventiende kind bevallen was. Van de zeventien kinderen zijn er nog elf in leven. Op den feestdag had te gelijker tijd de verloving van eene der dochters, de confirmatie van een der zonen en de doop van den jonggeborene plaats.

— De Aartshertog Ferdinand Maximiliaan van Oostenrijk en zijne Gemalin zullen tot het laatst van december te Madera blijven, dan hunne reis naar Rio Janeiro voortzetten en eerst in het laatst van maart in Oostenrijk terugkeeren.

— Uit Dalmatië wordt eene nieuwe gewelddadige handeling der Montenegrijnen vermeld. De kapitein ridder von Gröleo, bevelhebber van het Oostenrijksch brikschip van oorlog Montecuccoli, dat te Tapla voor anker ligt, werd eenige dagen geleden, des avonds ten negen ure van Castel Nuovo naar Megline gaande, door eene bende van ongeveer dertig Montenegrijnen aangevallen, gebonden en op de ruwste wijze mishandeld, terwijl die bende gelijktijdig een nabij liggend huis uitplunderde.

— Mag men een brief uit Rome dienaangaande gelooven, dan zou de voormalige Oostenrijksche Minister, thans gezant bij den Pauselijken stoel, baron von Bach, zich jegens een ouden vriend in bijna wanhopenden geest over den inwendigen toestand van Oostenrijk, die nogtans grootendeels zijne eigene schepping is, uitgelaten hebben.

— Volgens hier ontvangen brieven uit Rome, van 22 dezer, had de onveiligheid in de straten aldaar eene verontrustende hoogte bereikt. Allen die gebrek aan het noodige voedsel hebben schijnen overeengekomen te zijn anderer goed en leven niet meer te ontzien. Verscheiden avonden achtereen werden de wachten met de dievenbenden handgemeen, bij eene van welke ontmoetingen een karabinier de buik werd opengesneden, waarna een der dieven door een pistoolschot in de dij getroffen werd. Op een anderen avond ontving een Pauselijk dragonder, bij het vervolgen van een met buit beladen spitsboef, een diepen dolksteek, waaraan hij denkelijk bezwijken zou.

Per Telegraaf.

LONDEN den 29 November.

Men meent hier te weten, dat de uitnoodigingen tot bijwoning van het Congres heden van Parijs zullen worden verzonden.

Door den Times wordt lof toegezwaaid aan den verzoenenden geest der Fransche dagbladen.

Tweede dépeche.

Het Koninklijk Nederlandsch fregat met stoomvermogen Evertsen, onder bevel van den kapitein ter zee M. C. van Vreeland, heeft Plymouth verlaten.

Derde depêche.

Het telegraaf bureau Reuter meldt, dat Denemarken aan den Landdag de volgende regeling heeft voorgeslagen ten opzigte van Holstein: eene commissie, bestaande uit leden van den Deenschen Staatsraad en uit leden van den Holsteinschen Landdag, uit beide een gelijk getal, zal te Kopenhagen bijeenkomen, met last om voorstellen te doen omtrent wijzigingen welke in de Holsteinsche Constitutie zullen worden gebragt, welke wijzigingen daarop eerst aan het oordeel van den Holsteinschen Landdag en vervolgens aan dat der Deensche Regering zullen worden onderworpen. Holstein zou slechts eene consulterende stem hebben ten aanzien der voorgeslagen wijzigingen, maar Pruissen eischt voor Holstein het regt van eene beslissende stem. Het Congres zal zich waarschijnlijk met het vraagstuk bezig houden.

PARIJS den 29 November.

De Moniteur deelt heden besluiten mede tot uitvaardiging en den woordelijken inhoud van het te Zurich gesloten vredesverdrag tusschen Frankrijk en Oostenrijk, van het verdrag tusschen Frankrijk en Sardinië tot afstand van Lombardije en van het tusschen Frankrijk, Oostenrijk en Sardinië gesloten vredestraktaat.

(*Latere depêche.*)

Naar men verzekert zijn de brieven tot bijeenroeping van het Congres afgezonden en zal het Congres in het begin der maand januarij zamenkomen.

Brieven uit Rome bevestigen het vroeger medegedeelde berigt, dat de kardinaal Antonelli den Paus op het Congres zal vertegenwoordigen.

(*Derde depêche.*)

De avondbladen deelen ook als stellig mede, dat de uitnoodigingen tot bijwoning van het Congres zijn afgezonden aan de Mogendheden die het Weenerverdrag onderteekend hebben, dat het Congres in den aanvang van januarij zal worden geopend en dat de bezwaren tusschen Engeland en Oostenrijk uit den weg zijn geruimd.

Slotkoers der 3 pcts. Fransche fondsen 70.50.

MARSEILLE den 29 November.

Het officiële dagblad van Rome van den 24 dezer zegt, dat sommige dagbladen overdreven berigten mededeelen ten aanzien der hervormingen welke tot stand zullen worden gebragt.

De Congregatie der Propaganda had een rapport ontvangen uit Cochinchina, waaruit blijkt dat de vervolgingen en strafoefeningen met verdubbelde kracht worden voortgezet.

TURIJN den 28 November.

Het Kabinet van Turijn heeft nog geene mededeeling ontvangen nopens het verzet van Oostenrijk tegen de bijeenkomst van het Congres ten gevolge der zending van den heer Buoncompagni in Midden-Italië. De door de Toskaansche Regering ten aanzien dezer zending opgeworpen hinderpalen zijn nog niet uit den weg geruimd.

De heer Desambrois, de nieuwe Minister van Sardinië bij het Hof der Tuileriën, zal in het begin der maand december naar Parijs vertrekken.

Het officiële dagblad van Piemont deelt de nieuwe kieswet mede, alsook de benoemingen van gouverneurs voor verschillende provincien van den Staat. Het blad behelst ook de benoeming van den markies de Villamarina tot gouverneur der provincie Milaan.

LONDEN den 29 November.

KOFFIJ vaster; eenige soorten hooger betaald. — SUIKER minder gevraagd. — THEE flaauw. Ord. Congo 14 d. — RIJST vast. — IJZER 53/6. — TALK in loco 58/, Dec. 57/, Jan./Maart. 56/6.

LIVERPOOL den 29 November.

KATOEN. Afgedaan 5000 b.

BERLIJN den 29 November.

ROGGE. Nov./Dec. 46⅜, Voorjaar 46. — OLIE. Nov./Dec. 10⅔, Voorjaar 11¼.

ANTWERPEN den 29 November.

KOFFIJ en SUIKER vast. — GRANEN. Tarwe *f* 12½. Rogge *f* 8¼.

MADRID den 28 November.

Spanje 1¾ pc. 34.40; dito 3 pc. 44.50.

PARIJS den 29 November.

Frankrijk 3 pc. 70.30 a 70.50; dito 4½ pc. 95.95. Crediet Mob. 787. Spanje 1¾ pc. 33½; dito Binnenl. 3 pc. 43½.

LONDEN den 29 November.

De 3 pc. Geconsolid. 96½ a ⅝. Rusland 4½ pc. 99⅞. Spanje 1¾ pc. 33⅜ a ¾; dito buitenl. 3 pc. 44¾ a 45¼; dito Cert. 4⅜. Mexico 3 pc. 22¼ a 22½. Venezuela 4½ pc. 28 a ⅝; dito Uitg. 14½ a 15. Holland 2½ pc. 65. Illinois Shares 61 a 63; dito Bonds 7 pc. 77½ a 78½.

WEENEN den 29 November.

Nationale Metalliek 5 pc. 78.15. Metalliek 5 pc. 72.40. Wissel Londen *f* 123.75.

FRANKFORT den 29 November.

Metalliek 5 pc. 55¾; dito Nationale 5 pc. 60½. Spanje 1¾ pc. 32; dito 3 pc. 41¾.

ANTWERPEN den 29 November.

Spanje 1¾ pc. 32½; dito Binnenl. 3 pc. 43¼. Metall. 5 pc. 57½; dito Nation. 5 pc. 61½.

BINNENLAND.

'sGRAVENHAGE den 29 November.

In afwachting van de komst van Z. K. H. Prins Frederik is de feestviering, die woensdag in de loge der vrijmetselaren zou hebben plaats gehad, uitgesteld.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van H. J. Vreedenburg, waarvan wij reeds onderscheiden malen hebben melding gemaakt. De requirant was nu laatstelijk bij arrest van het Prov. Hof in Overijssel van 26 augustus ll., wegens eenvoudigen diefstal van *f* 837.40, door het zich op bedriegelijke wijze meester maken van een loterijbriefje, veroordeeld tot 5 jaren gevangenisstraf. Overeenkomstig de middelen van cassatie tegen dit arrest, bij pleidooi ontwikkeld door den adv. mr. A. W. Jacobson, alsmede volgens de conclusie van den adv.-gen. mr. Karsseboom, heeft de Hooge Raad het beklaagde arrest vernietigd, den requirant van alle regtsvervolging ontslagen, op grond dat de feiten, waarvoor hij was veroordeeld, daarstellen noch misdaad, noch wanbedrijf, noch overtreding, en mitsdien zijne onmiddellijke invrijheidstelling bevolen. De kosten te dragen door den Staat. — Voorts heeft de Raad verworpen de voorziening in cassatie ingesteld door J. Risseeuw tegen een arrest van het Hof in Zeeland, waarbij hij wegens moedwillige mishandeling is veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf en geldboete van *f* 50.

— Donderdag 8 december e. k. zal voor het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland worden behandeld de zaak van Johanna Valk, huisvrouw van Julles de Klerk, beschuldigd van moedwillige brandstichting in een gebouw, zonder dat te voorzien was dat eenig menschenleven daardoor in gevaar kon worden gebragt. Het gedeeltelijk afgebrande gebouw, waarvan in dit geding sprake is, was gelegen in den zandpolder, onder Ridderkerk. De functien van het openbaar Ministerie zullen worden waargenomen door den advocaat-generaal den heer François, terwijl als verdediger zal optreden mr. A. A. Weve.

— In de zitting van den Gemeenteraad van heden is onder anderen het concept-adres aan den Koning betreffende den aanleg van een spoorweg van Scheveningen over 's Gravenhage naar Gouda aangenomen. Is besloten dat adres aan Z. M. den Koning in te dienen, en het daarna aan HD. mondeling te doen toelichten door eene commissie uit den Raad, bestaande uit de heeren van der Duyn, Varkevisser, van der Heim en de Pinto, waarbij zich zullen voegen Burgemeester en Wethouders.

— Men verneemt dat de directie der Hollandsche IJzeren Spoorweg-maatschappij concessie heeft aangevraagd voor een spoorweg van Leyden en Woerden, in verband waarmede het spoor tusschen Leyden en 's Gravenhage zou versmald worden. In het belang van de residentie hoopt men, dat de Regering dit verzoek niet zal toestaan, of althans daarom aan de heeren Maxwils en Schretlen, de concessie voor de lijn Scheveningen-'s Gravenhage-Gouda niet zal weigeren.

— De voorstelling van Ernani, gisteren avond door het Italiaansche tooneelgezelschap uit Amsterdam alhier gegeven, werd door een zeer talrijk publiek bijgewoond. De vertooners hebben alle de eer van een daverend applaudissement genoten. Zaturdag e. k. zal door dat gezelschap worden opgevoerd Lucretia Borgia.

STATEN-GENERAAL.

In de zitting der Tweede Kamer van heden is in de eerste plaats voortgezet en ten einde gebragt de algemeene beraadslaging over het IIIde Hoofdstuk der Staatsbegrooting (Buitenlandsche Zaken). Aan de discussien namen nog deel de heeren Strens, Hengst, Thorbecke, Sloet tot Oldhuis en de Minister van Buitenlandsche Zaken.

De heeren Strens, Hengst en Thorbecke bespraken andermaal het punt van de wateraftappingen op de Maas. Eerstgenoemde betoogde dat de onderhandelingen, met België gevoerd, niet berustten op de goede grondslagen, die tot goede vereffening konden leiden. De heer *Hengst* achtte zich door de door den Minister gegeven verzekeringen niet gerustgesteld, maar verlangde dat dadelijk de meest doortastende maatregelen genomen werden. De heer *Thorbecke* eindelijk, verklaarde zich te onthouden van bespreking van het punt der wateraftappingen, totdat het bekende voorstel, tot het houden van eene enquête te dier zake, aan de orde zal zijn.

Bovendien behandelde nog de heer *Thorbecke* het punt, betrekkelijk de verhouding van Limburg tot het Duitsche Verbond, daarbij zich vereenigende met de zienswijze, daaromtrent gisteren door den Minister van Buitenlandsche Zaken ontwikkeld. De heer *Sloet* gaf het verlangen te kennen, dat de Minister overlegge alle stukken en bescheiden betrekkelijk die verhouding, ten einde de Kamer daarvan iets meer wete dan te vinden is in het corpus juris germanici.

De Minister, op deze sprekers antwoordende, behield zich voor om de zaak der aftappingen grondig te bespreken, bij gelegenheid van de behandeling van het voorstel tot het houden eener enquête, doch gaf andermaal te kennen, dat niet alleen de verbetering van het rivierbed, maar ook de aftapping zelve als hoofdzaak zal worden geregeld. Omtrent de overige punten herhaalde de Minister de inlichtingen, gisteren reeds door hem gegeven, terwijl hij op de vraag van den heer Sloet verklaarde, dat het niet mogelijk was om diplomatieke correspondentiën, die niet bestemd waren om publiek te worden, aan de Kamer over te leggen.

Na eene korte repliek van de heeren *van Wintershoven* en *Meylink* werd de algemeene beraadslaging gesloten.

De 1ste afdeeling (kosten van het Departement) werd zonder beraadslaging goedgekeurd. Bij de 2de afdeeling (kosten van buitenlandsche zendingen en consulaten) gaf de heer van Lynden den wensch te kennen om de bezoldiging van het Corps Diplomatique, vooral van de attachés, te verhoogen, en om het diplomatieke examen af te schaffen, als niet voldoende. De Minister, in beginsel erkennende dat de bezoldiging te laag was, verklaarde evenwel thans niet in de gelegenheid te zijn haar te verhoogen, en tevens, dat het examen de noodige waarborgen opleverde voor bekwaamheid. Met beide zienswijzen verklaarde de heer *van Hoëvell* zich te vereenigen.

De heeren *Dirks* en *Godefroi* drongen aan op de uitgaven van een *recueil consulaire*, en de laatste bovendien op de verbetering zelve der consulaire berigten: waarop de Minister antwoordde dat de zaak van het „recueil" thans wordt onderzocht bij de Rijkscommissie voor de Statistiek, doch dat hem de noodzakelijkheid der uitgave tot dusver nog niet was gebleken.

Het Hoofdstuk III is daarna *aangenomen* met algemeene (60) stemmen.

Daarna heeft de Kamer aangevangen en ten einde gebragt de algemeene beraadslaging over het IVde Hoofdstuk der Staatsbegrooting (Justitie).

Bij deze gelegenheid voerden het woord de heeren Godefroi, de Brauw, Wintgens, Olivier, de Kempenaer, van Eck en Dullert, die allen, met uitzondering van den heer de Kempenaer, niet instemden met het voornemen des Ministers van Justitie, om voor de indiening van een nieuw ontwerp op de regterlijke organisatie te doen vaststellen het getal der Hoven en de plaats waar zij gezeteld zullen zijn. Bovendien verklaarden de heeren Wintgens en Olivier dat zij bij het Ministerie van Justitie eene weifelmoedigheid en angstvalligheid zagen heerschen, die alleen daartoe kon leiden dat of niets tot stand gebragt zou worden of slechts halve maatregelen in het leven geroepen. De heer van Eck gaf tevens in het bijzonder te kennen dat, indien de Minister niet stellig beloofde dat nog in deze Zitting een nieuw ontwerp van regterlijke organisatie zou worden aangeboden, hij tot zijn leedwezen verpligt zou zijn tegen de begrooting te stemmen. De heer de Kempenaer daarentegen was van meening dat de weg dien de Minister van Justitie wenschte in te slaan, de eenig goede was om ten spoedigste tot eene nieuwe regterlijke organisatie te geraken.

De Minister van Justitie weerde, in zijn antwoord op den vorigen spreker, de beschuldiging van weifelmoedigheid en angstvalligheid van zich af en ontwikkelde de gronden waarom hij meende, dat alleen opregte zucht om te komen tot eene regterlijke organisatie hem dreef tot het aanbieden van eene wet, waarbij afzonderlijk het getal der Hoven en de plaats hunner zetels zou worden bepaald; eene wet

Overigens die reeds door den Minister gereed was gemaakt en welke hij hoopte na het winterreces aan de Kamer te kunnen aanbieden.

Morgen behandeling der onderdeelen van de begrooting van justitie.

[*Zie verder het uitvoerig verslag dezer zitting in ons Bijblad van heden.*]

De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn aangeschreven ter vergadering op vrijdag 9 december aanstaande.

ROTTERDAM den 30 November.

Heden avond trad als spreker in de leesvergadering der hier gevestigde afdeeling van de Hollandsche Maatschappij van fraaije kunsten en wetenschappen, dr. J. J. van Oosterzee op. Reeds dadelijk gaf hij te kennen dat de man, de kunstenaar aan wiens nagedachtenis kort geleden door geheel Europa werd hulde gebragt, dat Schiller, van wien wij met Goethe zeggen mogen: er war ein unser! — het onderwerp zijner rede zou zijn. Schiller als zanger, Schiller's dichterlijk genie, de kunstenaar die, in tegenstelling van velen, aan wien die naam te ligtvaardig wordt gegeven, waarlijk een genie was gebleken, door de volharding waarmede hij — even als de duiker in zijn eigen vers naar het kostbaarste kleinood — naar het hoogste streefde; door den stoot dien hij aan de ontwikkeling van zijn volk en zijn tijd heeft gegeven; door de verscheidenheid zijner gaven, welke zich kenmerkten door de vereeniging van bevalligheid en waardigheid, van smaak en genie, van genie en zedelijkheid, — dien Schiller wilde spreker aan zijne hoorders voorstellen tegenover zijne *omgeving*, tegenover *Goethe*, tegenover de *godsdienst*, tegenover de *hulde onzer eeuw;* met andere woorden, hij wilde schetsen: het genie en het leven, het genie en het genie, het genie en het geloof, het genie en de nakomelingschap.

Het genie en het leven. Hier ontwierp de spreker met meesterlijke hand eene vlugtige maar uitstekende schets van Schiller's loopbaan. Als uitgangspunt nam hij aan Schiller's ontvlugting uit Stuttgardt in september 1782 en zag daarin als het symbool van des dichters worsteling met zijne omgeving. Met enkele trekken herinnerde hij aan Schiller's jeugd, aan zijn verblijf op de Karlschule, aan den strijd tusschen de Muzen en de Mentors, aan de hinderpalen, hem door den hertog in den weg gelegd. En hoe toen hij daaraan ontkomen was, en het publiek hem met handgeklap begroette, maar honger liet lijden, zijne daarop gevolgde afzondering, zijne eerste liefde, ja zijn later huiselijk geluk, en zijne betrekking als hoogleeraar te Jena, steeds de sporen vertoonden van den strijd van het genie met het leven. Wel stond eene schoone lichtzijde tegenover die breede slagschaduwen, maar toch, al klagen wij er niet over — omdat juist die worsteling Schiller heeft gemaakt wat hij geworden is — zijn slechts vijf en veertig jarig leven is een drama, waarvan de knoop nog niet was ontward toen het gordijn reeds viel.

Het genie en het genie. Schiller tegenover Goethe. Zoo de woorden van da Costa door den spreker aangehaald, waarheid bevatten en de vergelijking tusschen groote mannen gevaarlijk is, — niet voor iedereen is zij gevaarlijk en in des sprekers rede maakte zij een van de schoonste gedeelten uit. Hij stelde beide mannen tegenover elkander en bewees hoe juist uit zulke scherpe dissonanten de schoonste harmonie kon geboren worden. Wat uitwendige voordeelen betrof was het voordeel geheel aan Goethe's zijde, maar ook in andere opzigten welk eene tegenstelling en bij dat alles welk eene schoone zamensmelting. Wij kunnen uit den overrijkdom van feiten en denkbeelden, waarmede spreker hier zijne hoorders als overstelpte, slechts enkele punten aangeven. Goethe, de gebiedende Jupiter op den Olympus; Schiller, de hinkende maar kunstvaardige Vulkaan; Goethe de oudere van Schiller in ontwikkeling, in leeftijd, wien zooveel langer levensduur ter zijner volkomene vorming werd gegeven — Schiller, die zich daartegenover handhaaft; bij Goethe meer intuitie — bij Schiller meer dialektiek; bij dezen meer gevoel, bij genen meer idée; Goethe realist — Schiller idealist; Goethe de antieke — Schiller de moderne wereldbeschouwing vertegenwoordigend; bij Goethe meer vlugheid en schittering — bij Schiller meer diepte en rusteloos streven naar hooger; bij Goethe verhevenheid — bij Schiller rijkdom; Schiller een dichter voor vrouwen en jongelingen, Goethe voor mannen en ouderen van dagen; Goethe de Rijn, die grootvorst van Europa's stroomen blijft, waar hij in de bergen ontspringt, zich tusschen rotsen slingert en eindelijk in het zand verstikt — Schiller de Moezel, die tusschen schoone oevers voortstroomt om zich, nog in hare volle kracht, in den Rijn te storten.

Het genie en de godsdienst. Spreker wilde zich hier niet tot gewetensregter opwerpen, maar op de vraag of Schiller in engeren zin een christelijk dichter kan genoemd worden moest hij een ontkennend, op die of hij een godsdienstig dichter is geweest kon hij een meer bevredigend antwoord geven. Schiller zelf maakte geen aanspraak op den eersten titel; spreker staafde dit met eenige aanhalingen uit zijne werken en meende dat men het anders zou gewacht hebben bij 's dichters eerste nog christelijke vorming, waarop echter weldra het tijdperk volgde dat hij Spinoza en Kant tot gidsen koos, bij wijlen priesterhaat verraadde, maar in 't eind zich opsloot in een voornaam stilzwijgen en onverschilligheid jegens Kerk en Christendom. De oorzaken daarvan, toonde spreker aan, lagen gedeeltelijk in, gedeeltelijk buiten Schiller. Zijne eerste opleiding, de tijd waarin hij leefde, de vorm, waarin hij het Christendom aanschouwde, de invloed van Rousseau, — ziedaar zoo veel wat Schiller verwijderde van het Christendom, hetwelk hij slechts door den bril van een wijsgeerig stelsel beschouwde, terwijl hij in de zonde een element van ontwikkeling en den vooruitgang der menschheid zag. Toch bewezen zoo vele andere plaatsen zijne *aspiratie* naar het Christendom, waaraan hij met zijn idealismus nader stond dan Goethe met zijn realismus. In 't eind was Schiller toch een godsdienstig gestemd dichter, bij wien het eeuwige boven het tijdelijke gold.

Het genie en de nakomelingschap. Wat niemand kon voorzien, Schiller heeft de hulde ontvangen der gansche menschheid die na hem kwam. Spreker noemde het een ook in ons land opmerkelijk verschijnsel, dat onze eeuw — de kritische — die hulde bragt aan Schiller. Tevens achtte hij het een gunstig teeken des tijds, dat te midden van het materialismus onzer eeuw, die hulde werd gebragt aan hem, die de regten van het ideaal heeft gehandhaafd; dat onze egoïstische tijd het oog bewonderend ophief tot een dichter die voor de toekomst heeft gewerkt; dat onze sceptische tijd zich liet beheerschen door den man die het gevoel tegenover het verstand had gehandhaafd.

Met eene opwekking, vooral ook aan jongelingen, om Schiller, die geen arts voor zieken, maar een arts voor vele kwalen des gemoeds was geworden, tot dichter en gids te kiezen, en met eene herinnering aan den grooten Luther, die den Duitschen geest het eerst heeft opgewekt, waarop Schiller zoo magtig heeft gewerkt, besloot spreker zijne bezielde, welsprekende voordragt. Nadat hem door den voorzitter der afdeeling dank gebragt en eene korte pauze gehouden was, betrad dr. A. de Jager het spreekgestoelte en gaf, na eene korte inleiding, waarin hij wees op de zeldzaamheid der parodie in onze vaderlandsche dichtkunst, tot groot genoegen der toehoorders eenige fragmenten ten beste uit eene parodie, — wij zouden het bijna liever eene persifflage noemen, — door Bilderdijk gegeven van een gedicht van Arntzenius, naar aanleiding van de ramp van Leyden.

Z. M. heeft den heer L. Burkels, hoofdambtenaar in 's Rijks militaire detentiehuis bij Leyden, die onlangs zijne 50jarige Rijksdienst heeft gevierd, benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon.

De audientie van den Minister van Binnenlandsche Zaken zal op zaturdag den 3 december geen plaats hebben.

De gewone audientie van den Minister van Marine zal op vrijdag den 2 december geen plaats hebben.

Gisteren is door den algemeenen kerkeraad der Nederl. Hervormde gemeente te Amsterdam opgemaakt het volgende alphabetisch gestelde twaalftal, ter vervulling der vacature van eene predikantsplaats, veroorzaakt door het overlijden van den heer J. Muntendam, als: dd. J. F. L. Abresch Flz., te Middelburg; K. F. Ternooy Apel, te Delft; H. P. Berlage, theol. doct., te Zalt-Bommel; H. Boonen, te Middelburg; W. Francken Az., te Rotterdam; J. P. de Keyser, te Arnhem; E. Laurillard, theol. doct., te Leyden; T. Poortman, te Zwolle; L. W. E. Rauwenhoff, theol. doct., te Leyden; W. Scheffer, theol. doct., te Enschedé; G. Smit, te Grootebroek, en A. van Toorenenbergen, te Purmerende.

— Van Hellevoetsluis wordt den 27 dezer geschreven, dat de zeildag van Zr. Ms. transportschip Heldin, bestemd naar Lissabon, Suriname en Curaçao, bepaald is op 1 december. De luit. ter zee 1ste kl. C. Star Nauta, 1ste officier op dezen bodem, is bestemd om in Suriname het bevel te voeren over Zr. Ms. schoener de Adder, ter vervanging van den luit. ter zee 1ste kl. H. B. Kip, die met de Heldin zal repatriëren. (*A. C.*)

— Uit 's Hertogenbosch wordt ons den 28 dezer geschreven: Verscheidene branden van meer of minder aanbelang hebben zich wederom in deze streken opgevolgd. Zoo brandde te Tilburg in het laatst der vorige week eene looijerij af van de firma de Kanter, welke affaire met kapitale woning tegen *f* 60,000 was verzekerd; de schade wordt nogtans op *f* 20,000 begroot. — Te Waalwijk is gisteren avond een hevige brand uitgebarsten, waardoor drie huizen zijn in asch gelegd; gelukkig is de brand gebluscht naast de woning van den vernistoker H. Baijens. Ware dit pand aangestoken, dan had alle vrees bestaan dat de groote R. K. kerk en vele gebouwen in de buurt zouden zijn afgebrand. — Te Uitwijk bij Woudrichem, brandde gisteren eene boerenhofstede af, waarvan bijna niets is gered. De schade, zoowel te Waalwijk als te Uitwijk, is niet te berekenen. — Ook te dezer stede ontstond heden nacht op een bovenhuis, bewoond door den koopman Rothschild, brand, welke echter spoedig is gebluscht.

Omtrent den in bovenstaand berigt vermelden brand te Waalwijk wordt ons gisteren ook het volgende van daar geschreven: „Heden nacht ontstond hier brand bij den horlogemaker naast de Roomsche kerk; niettegenstaande de zeer spoedig aangebragte hulp stond alles weldra in lichte laaije vlam en zijn drie huizen afgebrand. De nieuwe korenbeurs en de Roomsche kerk hebben groot gevaar geloopen, maar ten opzigte daarvan is men gelukkig met den schrik vrijgekomen."

— Ll. zaturdag nacht is in de nabijheid van Sittard een afgrijselijke moord op eene 69jarige vrouw gepleegd. Een bij haar aangetroffen persoon, die zelf gewond was, is voorloopig gearresteerd.

240ste Staats-Loterij.

3de Klasse, 2de Lijst.

Trekking op 29 November.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 5000: N°. 13112
„ „ - 400: „ 4819
„ „ - 200: „ 3675
„ „ - 100: „ 3551 5759 8383 9765 13342 14556 15396 16564 17146

Prijzen van *f* 45:

193	2699	5373	7968	10480	12872	15297	17838
206	2735	5480	7984	10502	12919	15301	17863
274	2758	5533	7994	10513	13031	15382	17967
292	2774	5543	8024	10738	13059	15415	17989
386	2799	5615	8039	10821	13121	15492	17997
403	2818	5637	8090	10837	13174	15507	18087
417	2895	5672	8136	10840	13195	15525	18185
460	2915	5794	8149	10894	13245	15526	18199
463	2923	5863	8205	11046	13248	15578	18247
482	2963	5933	8206	11058	13286	15586	18290
790	3027	5997	8219	11121	13388	15689	18302
812	3114	6100	8272	11160	13411	15751	18390
976	3174	6131	8305	11212	13418	15790	18416
993	3263	6138	8337	11247	13602	15836	18486
1002	3288	6140	8381	11257	13619	15928	18512
1111	3336	6155	8427	11279	13644	15960	18518
1114	3407	6159	8452	11301	13646	16037	18561
1186	3468	6171	8538	11344	13680	16071	18565
1195	3473	6236	8544	11427	13697	16101	18603
1218	3622	6285	8566	11455	13824	16163	18613
1219	3707	6330	8679	11472	13890	16184	18622
1245	3764	6331	8696	11517	13903	16259	18665
1247	3771	6356	8741	11542	13968	16295	18683
1287	3837	6380	8765	11562	14011	16308	18695
1334	3858	6393	8828	11574	14012	16349	18751
1355	3892	6435	8856	11583	14015	16385	18767
1374	3986	6490	8870	11643	14030	16417	18815
1448	3995	6575	8877	11688	14052	16422	18823
1455	4041	6593	8950	11758	14131	16443	18829
1519	4078	6601	9073	11830	14135	16475	18899
1522	4248	6605	9154	11885	14161	16479	18932
1585	4284	6632	9229	11898	14184	16528	18982
1675	4307	6680	9255	11951	14220	16710	18983
1713	4317	6719	9323	12022	14261	16750	19025
1715	4381	6723	9334	12029	14277	16774	19092
1716	4404	6778	9340	12046	14312	16784	19128
1721	4416	6789	9430	12106	14342	16815	19223
1743	4429	6854	9485	12210	14523	16850	19228
1745	4430	6861	9509	12213	14532	16913	19315
1825	4468	6890	9619	12252	14555	16923	19438
1826	4607	7013	9645	12253	14565	16947	19477
1872	4619	7062	9681	12267	14568	16994	19483
1875	4733	7102	9734	12316	14603	17034	19523
1882	4752	7112	9780	12331	14622	17051	19560
1899	4795	7179	9845	12337	14626	17100	19586
1934	4901	7233	9923	12368	14647	17187	19621
1955	4921	7250	10001	12381	14668	17191	19684
1981	5016	7279	10020	12407	14695	17211	19709
2172	5128	7281	10146	12470	14806	17259	19771
2326	5145	7288	10156	12497	14807	17264	19848
2336	5170	7513	10185	12603	14920	17324	19875
2434	5172	7518	10244	12688	14956	17388	19876
2441	5244	7555	10313	12746	14980	17420	19879
2448	5303	7772	10406	12795	14995	17576	19895
2452	5315	7857	10418	12819	15014	17588	19927
2454	5326	7870	10419	12840	15090	17695	19940
2494	5337	7913	10435	12869	15122	17778	19957
2692	5355	7967	10451	12870	15280	17825	

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 29 November.

OVERLEDEN: E. Knock, vrouw van E. Nolten, 21 j. — H. T. Gros, wedr. E. Oubweg, 60 j. — A. van Bart, man van A. M. T. ten Hengel, 30 j. — R. D. Breukel, man van A. Struyk, 46 j. — H. van Maanen, jd., 71 j. — J. Snijders, wedr. van M. Ram, 44 j. — M. Verbrugge, vrouw van J. Borsboom, 51 j. — S. Hemelop, jd., 36 j. — J. F. Stokman, z., 4 m. — L. Bode, wed. P. Blom, 47 j. — L. Schakel, wed. C. Firet, 63 j. — M. M. Ammerlaan, jd., 43 j. — J. de Groot, wed. H. Zuur, 82 j. — C. W. Christiaanse, z., 1 j. — M. Rietveld, z., 20 d. — L. K. L. J. van Dijk, z., 4 m. — C. C. Brakkee, vrouw van N. Magito, 49 j.

BEVALLEN: J. Snijders, geb. Kramer, levenl. d. — E. Wijnands, geb. Wols, d. — M. van der Plas, geb. Verbaan, z. — A. H. Gijzen, geb. Zellenrath, d. — J. Vervloet, geb. van der Horst, d. — A. C. Thomsen, geb. Keller Schuyff, z. — J. Früdiger, geb. Bochmans, d. — M. E. Herold, geb. Terrier, d. — E. Meyburg, geb. Arends, d. — W. Molenbroek, geb. Prikker, d. — A. van der Griendt, geb. Maandag, d. — H. Lorijnen, geb. Sanders, d. — C. E. Manifarges, geb. Starkman, d. — J. Botermans, geb. Tillemans, z. — A. M. van Loon, geb. van der Torren, d. — A. Dubbeld, geb. Keysers, d. — J. H. C. Smits, geb. Rens, d. — A. van Nijmegen, geb. Hofman, d. — J. Watson, geb. van Dijk, z. — M. C. Hendriks, geb. Bets, z. — F. C. Zwaans, geb. Steusz, d. — T. Bal, geb. de Graaf, d. — C. E. de Jager, geb. de Vogel, z. — A. G. van Heulen, geb. van der Laan, z. — J. P. Delarue, geb. Hoets, 2 d. — J. Y. Bourguignon, geb. Oosterlaan, z. — J. P. Koopmans, geb. Pluyms, d. — W. J. van Rosse, geb. Dubbeling, z. — A. de Kieviet, geb. Dooren, d. — A. C. van Oosten, geb. van Oordt, z. — A. Querner, geb. Vertel, d. — E. Verboom, geb. Vis, d. — A. Haagen, geb. Verheul, z. — M. Zeer, geb. Demmers, z. — H. F. J. Kluytmans, geb. van Mackelenbergh, d. — E. van Boom, geb. van de Water, z.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 29 Nov.

	2 maanden.	Kort.
Londen...	11.58¾	11.63¾
d.° 3 m.	11.56¼	—
Parijs . .	55 7/16	55¾
d.° 3 m.	55¼	—
Bordeaux.	55 3/16	55½
Genua . .	45½	—
Livorno. .	38½	—
Napels . .	78½	—
Petersb. .	165	—
Hamburg.	35 1/16	35 7/16
d.° 3 m.	25	—
Antwerp . .	—	1¼ v
6 weken.		Kort.
Frankfort	99¾	—
Augsburg	99	—
Weenen. .	92	—
Triest. . .	91⅝	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 29 Nov.

	2 maanden		zigt.	
Londen. .	11.62½	p	11.67½	p
Parijs. . .	55½	g	55⅞	g
Bordeaux.	55½	g	—	g
d.° ½ m.	55¼	g	—	g
Genua . .	45½	g	—	g
Livorno . .	38½	g	—	g
Napels . .	78½	g	—	g
Hamburg.	35 1/16	g	35¼	p
3 maanden.			Zigt.	
Madrid . .	241	g	—	g
Cadix. . .	243	g	—	g
Sevilla . .	240	g	—	g
Bilbao . .	240	g	—	g
Lissabon .	40½	g	—	g
Porto. . .	40½	g	—	g
Petersb. .	165	g	—	g
6 weken.			Zigt	
Weenen...	91½	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g
Rotterdam	⅛.			

Beurstijdingen.

LONDEN den 28 November.

2½ p. Cons.cont.	96¼ a 96½	3 pc. Peru....	70 a 71
id. op tijd	96⅜ - 96½	4½ pc. id. Uitb.	83 - 84
5 pc. Oostenrijk	78 - 80	id. te New-Y.	78 - 80
4½ pc. België..	97 - 99	3 pc. Portugal.	45 - 46
5pc. Bra. 1824	101 - 103	5 pc. Rusland.	108 - 110
id. 1829 39 ..	— -	4½pc.idem....	98 - 100
id. 4½ pc. 1852	95 - 97	3 pc. Spanje...	44½ - 45½
idem 1858...	95 - 97	1½ pc. idem...	33¼ - 33¾
6 pc. Buen.-Ayr	81 - 83	idem Amort...	10½ - 11½
5 pc. Chili....	103 - 105	id. Cert. Coup.	4¼ - 5
3 pc. idem...	73 - 76	5 pc. Sardinie.	86 - 87
5 pc. Denemark	98 - 102	6 pc. Turkije..	76 - 77
3 pc. idem...	85 - 87	idem Nieuwe..	65 - 66
2½ pc. Holland.	65 - 66	4 pc. idem....	103¼ - 103¾
4 pc. idem...	99 - 100	3 pc. Venezuela	27½ - 28½
Ecuador ...	14½ - 15½	idem Uitgest..	14 - 15
id. Land-warr.	— - —	WisselAmst. krt.	11.13 a 14½.
3¼ pc. Grenada.	16 - 17	idem 3 m....	11.15½ - 16.
id. Uitgestelde	4¾ - 5¼	id. Rott. 3 m...	11.15½ - 16.
3 pc. Mexico.	21¾ - 22¼	id. Parijs kort....	25. 7½ - 15.
4½ pc. Peru...	91 - 92	idem 3 m.....	25.30 - 35.

Binnenl. fondsen met neiging tot rijzen, doch de omzet was niet groot. Ook in buitenlandsche was de handel beperkt, doch de prijzen waren vast.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aang.* 29 nov. *Camora*, Llewellyn, Palermo (opgezeild n. Rott.)
Branch, Cooper, Newc. (opgezeild n. Dordt)
la Jeune Désirée, Lecorre, Ricosilda
Voorwaarts, Vink, Lissabon
Elbe Packet, Batt, Liverp. (N. W.)

Hellevoet. *Aang.* 29 nov. *Fop Smit*, Hoefman, Brouwershaven
Ivanhoe (st.), Leith
Remke, Scherpbier, Libau
Olette, Schmidt, dito
Klaartje, de Ruiter, Sunderland
Gezina Mensinga, Pott, Koningsbergen
Balmoral (st.), Bristol
Jantina, Vos, Riga
Thetis, de Zeeuw Baggus, Villanova
l'Aimable Jeanne, Coedel, Redon
Magnet, Dodds, Newcastle
Jacoba, Schultz, dito
Hermann, Schlossmann, Libau

Vertrokken.
Hollander (st.), Bordeaux
Levant (st.), Havre (W. Z. W.)

Brielle *Aangek.* 29 nov. *Prins v. Oranje* (st.), Duinkerken

Vertrokken.
Leo (st.), Londen
Batavier (st.), dito
Patras (st.), dito (W.N.W.—N.W.)

Maassluis (W.N.W.) 29 nov. Niets gepasseerd.

Amsterdam *Vertr.* 29 nov. *Jan Hendrik*, Slager, Napels

Texel (ZW—NW) *Aang.* 28 nov. *Warrior*, Smith, Sunderland
Zior, Price, Hartlepool
29 *Tjetska*, Doewes, Galatz laatst v. Falmouth

Vlie *Aangekomen* 26 nov. *Garonne*, Smit, Dantzig
Hensina, Meeter, Christiansand

Uit zee terug.
Amsterdam (s). Hamburg

Zierikzee *Aang.* 27 nov. *Clemens*, Persoon, Newcastle

Vlissingen *Aang.* 26 nov. *Anna Hendrika*, Ebling, Riga
Martha, Topzant, Trelleborg
28 *Otto & Olof*, Köhler, Malaga
Wendelina, Hilbrands, Riga

—o—

Hong Kong *Aangek.* 11 oct. *Drie Gebroeders*, Kramer, Makasser

Ningpo *Aangek.* 24 sept. *Herman*, v. Velthoven, Chinchew

Batavia *Vertrokken* 1 oct. *Catharina Maria*, Ballot, Kust
Louis Meijer, Holtgreve, Boni
2 *Johann Martin*, Radmann, Nederl.
6 *Nicolaas Witsen*, Arenspoot qq., dito
7 *Antonia Petronella*, Voorendijk, Nederland
8 *Doctrina & Amicitia*, Strootman, Passer.

Anjer *Gepass.* 22 sept. *Smallwood*, Noles, Batavia n. Padang
27 *Asia*, Nutzhorn, dito n. Amsterdam
2 oct. *Billiton*, Ganswijk, Manilla n. Sydney
Louise Roelof., Sybrandi, Bat. n. Tjilatjap
4 *Willem Kr. der Nederl.*, Zetteler, dito n. Rott.

Samarang *Vertr.* 3 oct. *Twee Cornelissen*, Kreije, Middelburg (7 oct. Anjer gepass.)

Banjoewangie *Aang.* 29 sept. *Hollandia*, Ruige, Newcastle (NZW)

Galatz *Vertr.* 13 nov. *Anna Catharina*, Jansen, Queenstown

Alexandria (E.) *Aang.* 8 nov. *Walborg*, Lund, Amsterdam

Vertrokken.
6 *Geziena Hooites*, Potjer, Liverpool

In lading.
Klei Oldambt, Smit, Falmouth

Smirna *Vertr.* 12 nov. *Courier*, v. Vliet, Amsterdam

Triest *Aangekomen* 25 nov. *Harberdina*, Bakker, Cardiff

Venetië *Vertr.* 23 nov. *Njord*, Lund. Rott.

Genua *Aangek.* 24 nov. *Rhône* (st.), Rott.

Lissabon *Aangek.* 19 nov. *Hoop*, Treus, Vlaardingen

Queenstown *Aangek.* 25 nov. *Amalia Sinnige*, Jansen, Port-Toris

Liverpool *Vertr.* 25 nov. *Anneyina*, Blouw, Groningen

Uitgeklaard.
26 *Neptunus*, v. d. Veen, Rostock

In lading.
Coert Cornelis, Klontje, St. Sebastiaan

Cardiff *Vertr.* 23 nov. *Ecliptica*, Boomgaard, Cadix

Bij **Scilly** *Aang.* 26 nov. *Nuovo Giacomino*, Lauro, Konstantinop. n. Amsterdam

Penzance *Gepasseerd* 24 nov. *Hooite Wicher*, v. d. Leest, Cette n. ....

Falmouth *Aangek.* 26 nov. *Gezina*, Pinksterboer, Marseille
Collegie Voorzorg, Hubert, dito
Elisabeth Gravelaar, Kok, Galatz
Marchina, Nepperus, d.°
27 *Baron van Hall*, Scholtens, Ibraïl
Filippus Cornelius, Meeter, dito
Wilhelmina Egberdina, Top, dito

Exmouth *Vertr.* 27 nov. *Cornelia*, Oltmans, avontuur

Cowes *Vertr.* 27 nov. *Meteor*, Adam, (v. Batavia) Londen

Londen *Uitgekl.* 26 nov. *Afiena*, Pluym, Elseneur

In lading.
Geerdina, Stuit, Rott.

Gravesend *Aang.* 26 nov. *Zeebloem*, Bakker, Patras

Yarmouth *Binneng.* 26 nov. *Scipio*, Lovell, Shields n. Rott.

Hull *Aang.* 26 nov. *Maria Catharina*, Bertrand, Alexandrië

Hartlepool *Aangek.* 26 nov. *Familien*, Svenson, Dordrecht

Sunderland *Vertr.* 27 nov. *Hellevoetsluis*, Vos, Hong Kong

Shields *Aangek.* 27 nov. *Wilh. Rosalia*, Meulelijk, Vlissingen

Leith *Aangek.* 26 nov. *Boreas*, de Boer, Harlingen

Dantzig *Aang.* 24 nov. *Johanna Elsina*, Mulder, Amsterdam

Vertrokken.
26 *Pieter Bentum*, Schaap, Grangemouth

Pillau *Vertr.* 25 nov. *Godelevus*, Homveld, Brugge
Jeltina, Scherpbier, Leer

Bolderaa *Aangek.* 20 nov. *Antoinette*, Peters, Amsterdam

Vertrokken.
20 *Jeltina*, Mulder, Elseneur
21 *Catharina*, de Boer, dito
Zeemeeuw, Zwaal, dito

Stockholm *Aangek.* 18 nov. *Catharina*, Olsson, Amsterdam

Gothenburg *Aang.* 23 nov. *Emil*, Appelberg, Amsterdam
Ornen, Fex, dito

Uitgeklaard.
22 *Tobina*, Wortelboer, Frankrijk
Grietje Koens, Kuiper, d.°
Meinsina, Klontje, Holl.

Aarhuus *Aang.* 15 nov. *Catharina*, Drok, Charlestown

Elseneur *Aang.* 24 nov. *Jeanne Agatha*, Jager, Malmoe n. Leith
25 *Laberdaan*, Ohlmann, St. Pet. n. Amst.

Gepasseerd.
25 *Triton*, Nagel, Riga n.....
27 *Jonkvrouw Maria*, Menses, dito n. dito

Tonningen *Aangek.* 23 nov. *Eendragt*, Boer, Amst. n. Stettin

Uitgeklaard
26 *Hermina*, Kroon, (v. Wismar) Grangem.
Margrietha Antina, Jager, Amsterdam

—o—

Amsterdam 29 nov. Aangaande het schip *Ferdinandina Emma*, kapit. R. A. Tange, van Batavia herwaarts bestemd, bij Egmond gestrand (zie ons vorig N.°), wordt, volgens brief van Egmond van den 28 dezer, gemeld, dat men wegens den harden wind en hooge zee het niet had kunnen bereiken en er waarschijnlijk weinig geborgen zou kunnen worden; van eene sloep, waarin zich 6 man en eene dame bevonden, die zich daarmede hadden willen redden, had men nog niets vernomen. Het was der bemanning van de Egmonder reddingsboot na herhaalde inspanning gelukt 16 man der equipage behouden aan wal te brengen. — Het schip *Nassau*, kapitein C. J. Hüffnagel, van Nagasaki te Kanagawa aangekomen, heeft in de haven van Jeddo aan den grond gezeten en daardoor lekkage bekomen. — Het schip *Hollandia*, kapit. C. C. Ruige, van Newcastle (N. Z. W.) te Banjoewangie aangekomen, heeft op de reis schade aan den romp en aan tuigage bekomen en in Straat Bali aan den grond gezeten. — Het schip *Willem*, kapit. J. Molenaar, van hier te Napels aangekomen, heeft, volgens brief van den kapitein in dato 21 dezer, op de reis veel stormen doorgestaan, daardoor de voorsteng, kluiver en kluiverboom verloren, en vreesde hij voor schade aan de lading; had 10 dagen quarantaine moeten houden.

Ramsgate 27 nov. Heden morgen zijn alhier binnengesleept de Ned. bark *Vrede*, kapit. ter Bruggen, v. Rotterdam naar Melbourne, en de Zweedsche bark *Victor*, kapit. Prehn, van Batavia n. Stockholm, zijnde met elkander in aanzeiling geweest. De *Vrede* is zwaar lek, hebbende 5 a 6 voet water in het ruim, bakboordsboeg zwaar ontzet, gebroken boegspriet en andere schade. De *Victor* is mede zwaar lek, met weggeslagen boeg, gebroken boegspriet enz.; moet een gedeelte der lading lossen.

Konstantinopel 16 nov. Het Nederl. schip *Johannes*, kapit. Dublinga, van Galatz n. Amsterdam, is op de Europesche kust van den Bosphorus verongelukt; één man der equipage is omgekomen. — Het Ned. schip *Amicitia*, kapt. Wijgers, van Galatz n. Amsterdam, alhier in averij binnen, heeft in de Zwarte zee hevige stormen doorgestaan en eene stortzee overgekregen, die het schip plat op zijde en de kajuit vol water sloeg, waardoor de pompen verstopt geraakten en het den kapit. onmogelijk was het schip lens te krijgen. Het had toen het hier binnenkwam, 4 voet water in het ruim, gescheurde zeilen enz., en zal vermoedelijk moeten lossen.

New-York 15 nov. De Nederl. brik *Adriaan George*, kapit. Bontekoe, met tabak, fustichout enz. van Savanilla n. Londen, is den 15 oct. ongeveer 50 mijlen N. van de Caicos door het volk verlaten en gezonken; was bevorens in een hevigen storm over zijde geslagen, en verloor de boegspriet nadat de masten waren gekapt om het schip te regten. De bemanning is aan de Noorder-Caicos geland en den 24 oct., van alles ontbloot, te Turk's Eiland aangekomen; zou met een Deenschen schoener n. St. Thomas vertrekken.

—o—

Gepraaid:
14 nov., bij de Sorlings, *Speculant*, L. van Wagtendonk, v. Rotterdam naar Fernambuck; alles wel aan boord.

—o—

28 nov. De wind te **Falmouth** W. en te **Deal** N.W., zeer dik.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 30 nov.: 1ste getijde 6 ure 52 min.; 2de get. 7 ure 16 min.

Arnhem. Waterhoogte 27 nov. 0.94 en 28 nov. 0.90 el.

Keulen. Rijnhoogte 28 nov. 5 v. 2½ d. Rijnl.

Aangekomen 28 nov.: A. Linkewitz van Amsterd. met 3589 ctr.; A. Köstermann met 3600, R. Wilson met 3365 en H. Dornöhlen met 2557 ctr., alle drie van Rotterdam.

ROTTERDAM den 29 November.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 3 pCt.	62 15/16	63	63
„	dito.........3 „	74 7/8		
„	dito dito 4 „	97 1/4		
België......	Obl. bij Roths. 2½ „	51 7/8		
Spanje,..	Obl. 3 pCt. nu 1¾ „	32 3/4		
„	Binnenl. a 6/m. 3 „	42 5/16		
Portugal,	Obl. 1856/7/9. 3 „	42 1/8		
Rusland,	Obl. 1798/1816 5 „	104		
„	Obl. 1828/29..5 „	102 1/4		
„	bij *Stieglitz*..4 „	80 5/8	80 3/4	80 3/4
„	bij Stiegl. 1854 5 „	90 1/4		
„	dito dito 1855 5 „	99 3/4		
„	Spoorw, Aand. *f*	219 5/8	219 3/4	219 3/4
Oostenr.,	Obl. in Metal. 2½ „	29		
„	dito dito ....5 „	54 7/16		
„	dito N. te Ams. 5 „	74		
„	dito Nat. Met. 5 „	58 1/4	58 5/8	58 5/8
„	Ad. fl 250 1854 *f* „	271 1/2		
Venez.,..	Oblig. ....3 „	26 5/8		
„	dito dito 1½ „	14 1/16		
Grenada,	Uitgestelde..... „	4 15/16		

Onder den invloed der gunstige houding van de buitenlandsche beursen, was onze fondsenmarkt over het algemeen zeer vast gestemd, en verbeterde zich inzonderheid met betrekking tot Oostenrijksche fondsen.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Portugal, Obligatien, 1856/59, 3 pc., 42 1/8. Spanje, binnenlandsche a 6/m., 3 pc., 42 3/8. Oostenrijk, Metalliek, 2½ pc., 29; dito Oude, 5 pc., 54 3/8, 54 7/16, 54 7/16; dito Nationale, 5 pc., 58½. Grenada Uitgestelde, 4 15/16.

AMSTERDAM den 29 November.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.	62 1/2	62 5/8	62 9/16
„	dito dito 3 „	74 5/8	74 7/8	74 11/16
„	dito dito 4 „	96 11/16	96 3/4	
„	Amort-Synd...3½ „	93 1/2		
„	Handel-Maats. 4½ „	125 3/4		
„	Oost Leening 4 „	95 3/4	96 1/4	95 3/4
„	Leen. Holl. Sp. „			
„	Rijn-Spoorw...4½ „			
„	Maats. v. Weld. 4 „			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½ „	52 1/16		
Frankrijk,	Certificaten....3 „			
Spanje,..	Buitenlands...1½ „	32 5/8	32 13/16	32 13/16
„	dito 3 „			
„	Binn. a *f* 6000 3 „	42 1/4	42 1/2	42 1/2
„	Amort. Schuld.........	10 7/8		
„	Bew. v. Coup.........			
Portugal,	Oblig. ....3 pCt.	43 9/16	43 5/8	43 9/16
„	dito 1856/59..3 „	42	42 1/16	
„	dito Uitgest...			
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5 „	104 1/8		
„	dito 1828/29..5 „	102	102 1/8	102
„	Cert. 1831/33..5 „			
„	dito 1840......4 „	80 1/2	80 5/8	80 1/2
„	dito *Stieglitz*..4 „	80 1/2		
„	dito d.° Nieuwe 5 „	90 1/8		
„	dito d.° 1855 N. 5 „	99 9/16	99 5/8	
„	dito te Londen 4½ „			
„	dito v. Assign. 6 „			
„	Inschr. dito ...6 „			
Polen,....	Aand. 1836.........*f*			
„	Obligatien.....4 pCt.	78 3/16	78 1/4	
Pruissen,	Oblig...........5 „	101 3/4		
„	Aand.,.....3½ „	203		
Oostenr.,	Obl. *Göll en C.* 5 „			
„	dito dito 4 „	50	50 1/4	
„	dito Met. Oude 5 „	54 7/16	54 9/16	54 1/2
„	dito N. te Ams. 5 „	73 1/4	73 1/2	73 1/2
„	dito Nat. Met. 5 „	58 7/16	58 5/8	58 1/2
„	dito Metall.....2½ „	28 15/16	29 1/16	29 1/16
„	Wen. Ad. fl 250 4 „	272		
Brazilië,	1824, £ 100, 5 „			
Equador,	£ 100..........1 „	14 13/16		
Venez.....	Obligatien......3 „	26 3/4	26 7/8	26 3/4
„	Uitgestelde....1½ „	14 1/16	14 1/8	
Grenada,	Obligatien......3½ „	14 9/16	14 11/16	
„	Uitgestelde....	4 15/16	5	
Mexico,..	Obligatien......3 „	20 7/16	20 1/2	
Illinois,	....................7 „	80 3/4		

Rusland, Cert. Nieuwe, 4 pc., 80; idem 1859, 3 pc., 63 7/8; dito Spoorweg Actien, volgef., 5 pc., 219 1/4, 3/4. Weener Bankact. *f* 847, *f* 848. Brazilië, 1852, 4½ pc., 91½. Philad., bij Hope en Co., Lr. A, *f* 95 3/4, 7/8. Louisiana, 5 pc., 101. Griekenland, 5 pc., 3, 3 1/16.

Beleening 3 pc., Prolongatie 3½ pc., Disconto 3 pc.

Hollandsche fondsen waren meer aangeboden; van vreemde Oostenrijksche en Spaansche, bij eenigen handel, gunstig gestemd. Alle overige soorten, bij geringen omzet, nagenoeg als gisteren.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62 9/16. Spanje, 1¾ pc., 32 13/16; dito Binnenl. 3 pc., 42½. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 54½; idem Nat., 5 pc., 58½.

PARIJS den 28 November.

Frankrijk 3 pc. a cont. 70.10, 70.25; dito op ult. 70.05, 70.25; dito 4½ pc. a cont. 95.90, 95.85, 96; dito op ultimo —; Actien Bank 2875; Crediet Mob. 775, 777.50. Rusland 4½ pc. 97; dito Spoorw. —. Napels 5 pc. 110.50. Spanje 1½ pc. 33½; dito buitenl. 3 pc. oude 45 en nieuwe 44½; dito binnenl. 3 pc. 43½; dito Passive —. Oostenrijk 5 pc. 85.

De stemming was heden gunstig; de 3 pc. Fransche fondsen sloten 10 centimes hooger.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 29 November.

SUIKER. Heden zijn uit de hand verkocht 2676 krjs. Java ex Tamar, en 1278 krjs. Java ex Veturia tot geh. prijzen.

ARAK. Heden zijn bij inschrijving afgedaan 130/1, 29/2 leggers, ex Triton.

BOTER. 1ste kwal. *f* 51, 2de kwal. *f* 48, 3de kwal. *f* 46.

GRANEN. Tarwe: 162 ℔ O. witb. Pools. *f* 370; 166 ℔ N. Bovenl. Ris *f* 300; 159 ℔ N. Bovenl. *f* 290; 158 ℔ witb. Pools. *f* 320, *f* 330.

SCHIEDAM den 29 November.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 144 ℔ N. Archangel *f* 190 1/m., 146 ℔ Libau *f* 205 3/m. Gerst. 129 ℔ Coursche *f* 188 6/w.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust	*f* 13.75.
JENEVER, „ „ „ „ „	- 19.25.
Amst. proef, „ „ „ „ „	- 20.50.

alles zonder de belasting.

SPOELING, per Ketel .... - 1.50.

AMSTERDAM den 29 November.

LIJNZAAD. Heden is gedaan 113, 114 ℔ Taganrog a *f* 300.

LONDEN den 28 November.

GRAANMARKT. Voor Engelsche Tarwe was weinig vraag en de prijzen waren 1/ a 2/ lager; ook voor buitenl. was de vraag beperkt en vorige prijzen waren moeijelijk te bedingen. Meel vast. Beste Gerst iets hooger. Boonen prijshoudend en Erwten bij beperkten handel onveranderd in prijs. In Haver ging weinig om; prijzen als voren. Lijnzaad hooger; Bombay 52/ per quarter. In andere Zaden vertoonden de omzettingen weinig levendigheid, bij vaste prijzen.

Van den 21 tot den 26 dezer werden ingevoerd 2051 q. binnenl. en 13,572 q. buitenl. Tarwe, 4017 q. binnenl. en 13,907 q. buitenl. Gerst, 3161 q. binnenl. en 30,646 q. buitenl. Haver en 1840 z. binnenl. en 60 z. en 2250 v. buitenl. Meel.

VEEMARKT. Van het Vasteland werden gedurende de vorige week ingevoerd 1348 Runderen, 541 Kalveren, 6749 Schapen en 11 Varkens. Ter markt waren heden 4240 Runderen, 127 Kalveren, 20,620 Schapen en 480 Varkens. De prijzen waren hooger.

ANTWERPEN den 28 November.

KOFFIJ. Men meldt ons den verkoop van 250 b. Santos en 1500 b. dito tot 36½ c. — Van SUIKER vonden 552 k. Havanna nemers en van KATOEN 75 b. Louisiana op levering. — GRANEN. De markt is stil en er gaat weinig om. Inl. Rogge met verkoopers tot *f* 8⅛ en Odessa tot *f* 7¾, zoowel disp. als zeilende. — OLIEZADEN vast.

HAVRE den 26 November.

KATOEN. De markt blijft zeer flaauw, bas New-Orleans was heden tot fr. 107 a 108 te koop. De omzet bestond uit ca. 530 b. disp., terwijl op levering zeer weinig omging. — KOFFIJ. Slechts ca. 200 b. beschadigd Manilla en Rio werden heden in veiling verkocht. — SUIKER vast, 79 v. Antilles bedongen fr. 58¾; 150 dito dito fr. 59½ en 671 k. Havanna n.° 12 fr. 35½ a 37. — Van HUIDEN vonden nemers 795 gedr. Buenos Ayres tot fr. 155 a 162 en 360 gez. dito tot fr. 84. — Van SCHAPENVACHTEN zijn afgedaan 12 b. la Plata tot fr. 1.10 a 1.35.

AVIGNON den 26 November.

MEEKRAP. De verbetering duurt voort. De prijzen blijven stationair: fr. 39 a 40 voor rosé Wortelen en fr. 45 a 46 voor palud dito; evenzoo voor gemalen: fr. 50 a 51 voor S F F F rosé en fr. 53 a 56 voor S F F F palud.

HAMBURG den 28 November.

KOFFIJ. Twee zeilende ladingen verkocht, 4000 z. Rio tot 6 1/16 sch. voor Triest en 4500 z. Santos tot geheimen prijs voor hier. — ZINK. 1000 ctr. per spoor met 13 7/16 betaald. — RAAPOLIE per November 23¾, per Mei 24⅝. — GRANEN. Tarwe in loco meer gevraagd; buitenl. per Voorjaar zeer stil. Rogge in loco stil; Oostzeesche per Voorj. iets vaster.

Advertentien.

Voor de vele bewijzen van belangstelling, bij gelegenheid van het sluiten van hun **Huwelijk** ondervonden, zeggen de Ondergeteekenden aan allen vriendelijk dank.

J. A. ROCHUSSEN.
A. M. ROCHUSSEN,
geb. VAN ROSSEM.

Gisteren avond overleed door een noodlottig toeval mijn waarde man ROELOF DANIEL BREUKEL, in den ouderdom van ruim 47 jaren, tot groote droefheid van mij, mijne Kinderen, Behuwdkinderen en verdere Betrekkingen.

Negen Kinderen laat hij mij na, waarvan de meeste hun verlies niet kennen, daar het jongste slechts vier dagen telt. Hoe zwaar deze beproeving voor mij is zal ieder kunnen beseffen, doch hoop gelaten in Gods wil te berusten.

Rotterdam 28 *November* 1859.
Wed. R. D. BREUKEL, geb. A. STRUYK.

Algemeene kennisgeving zoo binnen als buiten de Stad.

De **Timmermans- en Kistenmakers-Affaire** zal door mij, met behulp van een deskundige, worden gecontinueerd.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Tweede Leesvergadering

bij het Departement Rotterdam der Maatschappij tot **Nut van 't Algemeen**, op HEDEN den 30 November 1859, des avonds ten *half acht* ure precies, in het Gebouw des Departements.

Redevoering door Dr. J. W. SLUITER.

In naam van het Bestuur,
G. VAN REYN, *Lid en Secretaris*.

NB. De volgende LEESVERGADERING wordt niet den 7 December, maar den **14 December** aanstaande gehouden.

Sᵀ. NICOLAAS.

De Ondergeteekenden hebben de eer hunnen geachten Begunstigers te berigten dat hun MAGAZIJN **ter gelegenheid van het St. NICOLAASFEEST,** ruim voorzien is van NIEUWE ARTIKELEN, bijzonder geschikt voor **CADEAUX.** Zich vleijende met een druk bezoek te zullen worden vereerd, waartoe zij zich minzaam aanbevelen.

H. WILLE & Co.
HOOGSTRAAT, 7—60.

W. H. J. DICKE,
CONFITURIER, in de *Vischsteeg*,

heeft de eer zijnen geëerden Begunstigers kennis te geven, dat ter gelegenheid van het ST. NICOLAAS FEEST hij ruim voorzien is van een schoon Assortiment

S U R P R I S E S,

welke reeds ontpakt zijn; verder alle Soorten van **BORSTPLATEN**, diverse aardige **Artikelen** in **Suiker** en **Chocolade**, en ten allen tijde

warme gevulde Boterletters.

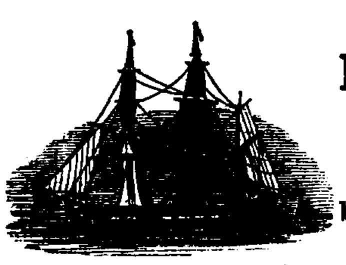

Te ROTTERDAM
ligt in Lading
NAAR
KANAGAWA,
bij JEDDO (Japan),
via **BATAVIA,**

voor **Goederen** en **Passagiers**, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra **snelzeilend** Nederlandsch gekoperd **BARKSCHIP** ***KRIMPEN AAN DE LEK***, Kapitein **W. Ouwehand**, om den **6 December** te vertrekken.

Informatien zijn te bekomen bij den Reeder MURK LELS, te *Alblasserdam*, en bij de Cargadoors KUYPER, VAN DAM & SMEER, te *Rotterdam*, en DE CONINGH & Co., te *Amsterdam*.

STOOMBOOTVAART
OP
S C H O T L A N D,
voor **PASSAGIERS** en **GOEDEREN.**
Naar LEITH

het Stoomschip **IVANHOE**, Kapitein **John Cairns**, vertrekt ZATURDAG 3 DECEMBER, des morgens vroeg.

Adres bij *GEORGE LEVINGSTON* en *J. A. HOUWENS*, Agenten te Rotterdam, en bij *DONALD R. MACGREGOR*, Agent te Leith.

Gerd. Duuring, *A. C. Dalen*, *A. van Binsbergen*, *J. Kolff*, *J. F. Sauerbier*, *Leonard L. Jacobson*, *J. Sinderam*, *L. J. Plemp van Duiveland*, *F. W. Eckstein*, *J. G. van den Abeelen*, *G. Elink Schuurman*, *Joseph Jacobson*, *Leonard J. Plemp van Duiveland*, *Gerd. Sauerbier* en *C. M. F. Kolff*, Makelaars, zullen op Woensdag den 7den December 1859, in het Notarishuis, aan de Gelderschekade alhier, des voormiddags ten 11 ure, Veilen:

29/1 } **Fusten**
103/1 }
150 **Vaatjes** } *Zantische* **KRENTEN.**

Notarishuis te Rotterdam.

HEDEN, WOENSDAG den 30 NOVEMBER 1859,
DES NAMIDDAGS TEN *VIJF* URE,
VEILING VAN:

Een PAND en ERVE, aan de westzijde van de Eerste Lombardstraat, 8—142.
Een HUIS, met TUIN en ERVE, in het Boschje aan den Goudschen Singel, 13—994.
Een TUIN, voorts HUIZING en ERVE, in de Keerweerlaan aan den Binnenweg, 15- -577.

Door **HOOG** en **TRENITÉ**, te Rotterdam, is verzonden:

Rijmen en Prenten, door **H. Ilpsema Vinckers**.......... Prijs *f* 1.25.
Prenten en Rijmen, door **denzelfden**.......... „ - 1.25.
Hoe komt men het verst? Onderhoudende zedelijke Verhalen, onzer Jeugd aangeboden door **P. Duys.** Met 4 Gekleurde Plaatjes, gebonden in heel Rood Linnen Bandje.......... „ - 1.40.
Het biddende Kind. Kinderliederen en Gebeden, naar het Hoogduitsch door **P. Parson.** Met 4 Gekleurde Plaatjes in Carton.......... „ - 1.00.
Nieuwe Gelegenheidsversjes, verzameld door **An. de Jager.** In Carton.......... „ - 0.60.
Plakboek voor Kinderen, met fraai Gelithographiëerd Vignet, gebonden in half Lederen of heel Linnen Band.......... „ - 2.50.

Openbare Verkooping
van uitmuntend
BOUW- en WEILAND.

De Notaris *JAN LEENDERT LOS*, te Klaaswaal, is voornemens bij **Veiling** Woensdag 7 en bij **Afslag** Woensdag 14 December 1859, voorm. 11½ ure, te Goidschalxoord, gemeente Heinenoord, ten Herberge van **v. d. Woel**, te Verkoopen:

N.° 1. Drie Bunders 15 Roeden 14 Ellen **BOUW- en WEILAND**, gelegen in den Polder *het Westmaas Nieuwland*, gemeente Westmaas, sectie A, ns. 203 en 204.

N.° 2. Vier Bunders 57 R. **BOUWLAND**, aldaar, en belend aan N.° 1, sectie A, ns. 214 en 215; beide Percelen in Huur bij **C. Bos**, te Westmaas, om *f* 38 p. B. 's jaars, tot en over 1862, worden eerst afzonderlijk en daarna gecombineerd Afgeslagen.

N.° 3. Drie Bunders 41 R. 50 E. **BOUWLAND**, aldaar, aan den Kreupeleweg, B, ns. 63 en 65; in twee Percelen en bij zamenvoeging.

N.° 4. Drie Bunders 26 R. 60 E. **BOUWLAND**, in genoemden Polder, gemeente Klaaswaal, A, ns. 397 en 398; Ns. 3 en 4 in Huur bij **L. Quartel**, te Westmaas, tot het blooten der Schoof 1860 om *f* 36 p. B. 's jaars.

Grondlasten 1859: Ns. 1 en 2 *f* 42.57. N.° 3 *f* 19.63, N.° 4 *f* 15.29. Polderlasten 1858 p. B. *f* 4.

Openbare Verkooping,

door den Notaris *VAN RIJSOORT*, gevestigd te Charlois, op Vrijdag den 9 December 1859, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize en Herberge van **W. van der Schee**, te Poortugaal, van:

Eene aanzienlijke Partij
WILGEN HAKHOUT,

staande in Grienden op Landen of aan Dijken en Wegen; zoomede het **RIETGEWAS**, staande in de Buitengronden der Heerlijkheid Albrandswaard, onder de gemeente Poortugaal.

Rotterdamsche
SCHOUWBURG.
Directie: ***J. Eduard de Vries.***
ZATURDAG 3 DECEMBER 1859:
HET SCHIMPDICHT,

Tooneelspel in vier Bedrijven, naar het Hoogduitsch (das Epigramm), door *A. von Kotzebue*.

GEVOLGD DOOR:
De Pratende Molen,

Blijspel met Zang, naar het Fransch van *Gabriel* en *Dupeuty*.

Aanvang ten HALF ZEVEN ure precies.

Prijzen der Plaatsen:

Balcon.......	*f* 2.—.	Parterre......	*f* 0.75.
Loge.........	- 1.—.	Galerij.......	- 0.30.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notarissen *WILHELMUS ANTONI[US] VAN BIJLERT* en Mr. *WILHELMUS PETRUS ANDRIES VOORENDONK*, residerende te R[ot]terdam, als last hebbende van hunne Principalen, [zijn] voornemens, op Donderdag den 8 December [1859], des morgens ten 10 ure, in het Notarishuis te [Rot]terdam, aan de Gelderschekade, in het openb[aar] Veilen en te Verkoopen: de volgende

HUIZEN EN OPEN GROND[EN]

gelegen te Rotterdam, aan den Goudschensingel, achter uitkomende aan de Boschlaan.

N.° **1.** Een WOONHUIS, ERVE en daar[achter] gelegen Stuk OPEN GROND, wijk 13, n.° ..., groot 2 R. 20 El, en tot **Afbraak** het achter ten westen neven het Woonhuis staande **Gebouw** wijk 13, n.° 973, dienende Beneden tot **Blaauw-verwerij** en **Stal**, aan den Goudschensingel, ...kende vóór van den Singel tot achter aan de Gebouw of Bleekveld van Jufvrouw *Sanders* en het Perceel N...

N.° **2.** Een Stuk OPEN GROND of ERF, ... 80 El, waarop thans gedeeltelijk het voorschr... Gebouw staat, dienende tot **Blaauwverwerij**, ... afgebroken wordt, gelegen neven Perceel N.° 1, ... een gedeelte van wijk 13, n.° 973, breed aan den Goud-schensingel 5.5 Ned. El, strekkende als Perceel N...

N.° **3.** Een Stuk OPEN GROND of ERF, ... 1 Roede, waarop thans gedeeltelijk het voorschr... onder Perceel N.° 1 vermelde Gebouw staat, die... tot **Blaauwverwerij**, dat afgebroken wordt, gele... neven Perceel N.° 2, zijnde een gedeelte van wijk ... n.° 973, breed aan den Goudschensingel 5.5 Ned... strekkende als Perceel N.° 1.

N.° **4.** Een PAKHUIS, dat Uitgang door ... Gang naar den Singel heeft; voorts ERVE en ... neven ten noorden een Stuk OPEN GROND, ... ongeveer 5 Ned. El en lang ongeveer 22 Ned... tot de na te melden *nieuwe Straat*, Perceel N... waarin het uitkomt, staande en gelegen achter Pe... N.° 1, groot 2 Roeden 94 Ellen.

En **1**/14 GEDEELTE in het na te melden Pe... N.° 11.

N.s **5, 6** en **7. Drie** Stukken OPEN GRO... ieder groot 1 R. 38 El, gelegen neven elkander, ... de natemelden *nieuwe Straat*, Perceel N.° 11, ... breed langs de Straat ruim 6 en diep 22 Ned. ...

En voor ieder der N.s 5, 6 en 7 1/14 GEDEE... in het natemelden Perceel N.° 11.

N.s **8, 9** en **10. Drie** Stukken OPEN GRO... ieder groot 63 El, gelegen neven elkander, te [Rot]terdam, aan de natemelden *nieuwe Straat*, Pe... N.° 11, ieder breed langs de Straat ruim 7 en ... ongeveer 8 Ned. El.

En voor ieder der N.s 8, 9 en 10 een 1/14 ... DEELTE in het natemelden Perceel N.° 11.

N.° **11.** Een Stuk OPEN GROND, *bestemd ... eene nieuw te maken Straat, als Weg*, breed 8 ... Ellen, ten behoeve der aan beide zijden ... verkocht wordende 14 Stukken Open Grond of E... en de hierop te stichten Gebouwen, terwijl ... nieuwe Straat ten zuiden belend is aan de gem... Rotterdam (de voormalige Azijnplaats), ten noo... uitkomt aan de Boschlaan, en **in de lijn der door de stad Rotterdam geproj[ec]teerde nieuwe Straat**, loopende van ... Goudschen Singel door de Bosch- en Warmoezier... naar de door de Stad **geprojecteerde ve[r]lenging der Wafellaan.**

N.s **12** tot en met **18. Zeven** Stukken OP... GROND, ieder groot 1 R. 30 El, gelegen ne... elkander, te Rotterdam, aan de voormelde ... *Straat* Perceel N.° 11, ieder breed langs de St... 6.5 en diep 20 Ned. El.

En voor ieder der N.s 12 tot en met 18, ... GEDEELTE in het voormelde Perceel N.° 11.

N.s **19** tot en met **25. Zeven** Stukken OP... GROND, ERVEN en HUIS (Het Dubbel H... van Perceel N.° 22 tot **Afbraak**), gelegen ne... elkander, ten oosten aan de Boschlaan, breed 4.5 ... of 13.5 Ned. El, doch allen diep 8 Ned. El.

Alles bekend Kadaster sectie D, n.s 1159, ... 1423, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1854, ... en 1856, groot 30 Roeden 90 Ellen, en in eigen ... bruik, uitgezonderd het **Huisje** van N.° 24, ... verhuurd is tegen *f* 1.30 per week.

Grondbelasting 1859 *f* 129.33.

De Percelen zijn te aanvaarden den 1 Febr... 1860, uitgezonderd het Woonhuis van Perceel N.° ... dat te aanvaarden is op 1 Mei 1860, en zijn op ... Aanplakbiljet en op de Platte-Grondkaart nader ... geduid, en zullen voorts eerst ieder afzonderlijk, ... daarna twee of meer Percelen vereenigd, wor[den] Geveild en Afgeslagen.

Zij kunnen drie dagen vóór den dag der veil[ing] van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 u[re] worden bezigtigd, op vertoon van een Toegangbi[ljet] door een der genoemde Notarissen afgegeven, ... **zal op die dagen éénmaal daags, ... middags ten 12 ure, op het terrein ... wijzing der Percelen gegeven worde[n]**, terwijl nadere inlichtingen ten Kantoren van den [No]taris *VAN BIJLERT*, Hoogstraat, wijk 7, n.° ... en van den Notaris *VOORENDONK*, Wij... wijk 2, n.° 113, te bekomen zijn.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam:	7.30, 11.40, 3.30, ...
„ „ alléén n. 's Hage:	9.45 's morg. en 9.3...
„ Amst. naar Rotterdam:	8.30, 11.30, 4.30, ...
„ 's Hage alléén n. Rott.:	8.30. 's morg. en 3.40 's ...

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda:	10.15, 3.—.
„ Dordrecht naar Rotterdam:	10.40, 3.20.
„ Breda naar Antwerpen en Rott.:	6.50, 12.35.
alleen naar Antwerpen en Moerdijk:	5.20.
„ Antwerpen naar Breda en Rott.:	7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk:	5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.15, ...
Amst. n. Utr., Rott., Arnh.: 7.20, 10.35, 12.30, 2.30, 6.—, ...
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.: 6.30, 9.45, 11.35, 12.30, 6.50, ...
Utr. n. Rott. 6.30.— Utr. n. Amst. 6.45, beide behalve Zon[dag].

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

kon instemmen met den heer Mackay, die meende dat thans de gelegenheid gunstig was om op losmaking van den band aan te dringen. De gelegenheid daartoe zou, naar des Ministers meening, allengs beter en beter worden. In Duitschland deed zich het verschijnsel op, dat men er eene hervorming van den Duitschen Bond verlangde, en wanneer dat verlangen mogt worden verwezenlijkt, zou de gelegenheid geboren zijn, om zich met grond tegen elke vernieuwing van den band te kunnen verklaren. Overigens meende de Minister niet, dat de zaak eene Europesche zaak was, maar dat zij veeleer behoorde tot de inwendige Duitsche aangelegenheden.

De heer *van Wintershoven* besprak twee punten. Het eerste betrof de wateraftappingen op de Maas. Spreker meende van den Minister te hebben vernomen, dat de verbetering van het rivierbed de hoofdzaak was. Hij stemde daarin niet overeen. De aftapping was de hoofdzaak, en de medewerking tot verbetering van het rivierbed mogt alleen worden aangemerkt als eene compensatie van de zijde van België, voor den afstand, dien wij zouden doen van een deel van ons regt betrekkelijk de wateraftappingen. — Het tweede punt betrof de verhouding van Limburg tot den Duitschen Bond. De spreker trad hier in eene historische beschouwing van den oorsprong dier betrekking, waarvan de slotsom deze was: dat in 1848 de Duitsche Bond regtens en feitelijk was ontbonden; dat in 1850 de Nederlandsche Regering tot een nieuwen Duitschen Bond was toegetreden, doch dat die Regering krachtens de Grondwet van 1848 onbevoegd was geweest, om, zonder de medewerking der Staten-Generaal, aan de ingezetenen van eene provincie van het Rijk wettelijke verpligtingen op te leggen. Overigens geloofde hij ook dat in de thans bestaande rigting in Duitschland naar meer nationale eenheid, eene gunstige gelegenheid was, om tot de losmaking te geraken van een band die Limburg drukte.

De heer *van Hall*, hopende dat de tegenwoordige Minister gelukkiger mogt zijn dan de vorige besturen, in de vereffening van het geschil met Belgie, meende dat de vorige spreker den Minister verkeerdelijk had begrepen, want dat deze geenszins deelneming aan verbetering van het rivierbed als hoofdzaak had beschouwd, maar integendeel de zaak der aftapping op den voorgrond had geplaatst.

De heer *Strens* vroeg het woord, doch wegens het vergevorderde uur werd de verdere beraadslaging verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Zitting van Dingsdag 29 November.

In deze zitting is voortgezet de algemeene beraadslaging over

HOOFDSTUK III DER STAATSBEGROOTING,
Buitenlandsche Zaken.

De heer *Strens* was de eerste spreker en stelde op den voorgrond dat hij de behandeling au fond van de zaak der aftappingen op de Maas wenschte uitte stellen tot de behandeling van het voorstel tot enquête. Hij wenschte dus slechts twee zaken te constateren: 1°, dat de onderhandelingen met België gedurende 18 maanden nog tot geen enkel resultaat hadden geleid; 2°, dat naar zijne meening de basis, waarop de onderhandelingen gevoerd werden, niet de ware was, omdat de verbetering van het rivierbed niet was de hoofdzaak, maar wel de aftapping van het water door België, hetgeen geschiedde in strijd met het regt.

De heer *Hengst* verklaarde niet te zijn gerustgesteld door de verzekeringen, gisteren door den Minister gegeven, en hij geloofde dat het kwaad van de wateraftappingen niet anders was te stuiten, dan door het nemen van doortastende maatregelen. Ook scheen het hem toe dat de verhouding van Limburg tot den Duitschen Bond langer onhoudbaar was, dat de Regering trachten moest die verhouding te doen ophouden.

De heer *Thorbecke* vereenigde zich met het gevoelen gisteren door den Minister ontwikkeld, dat de vooruitzigten gunstig waren om Limburg vrij te maken van de verbindtenissen die het aan het Duitsche Verbond bindt, doordien in Duitschland de rigting bestaat om de grondslagen van het Duitsche Verbond te veranderen. Hij hoopte echter dat de Minister niet alleen zou letten op de politieke verandering van het Duitsche Verbond, maar ook op de verandering die in de militaire inrigting wordt beoogd, te meer omdat die verandering het eerst voor verwezenlijking vatbaar schijnt en daaruit aanleiding kan genomen worden om ons van de bestaande verbindtenis te ontslaan. Intusschen kon de spreker met dit voornemen der Regering niet rijmen hare handeling omtrent het Limburgsch Bondscontingent, dat behandeld wordt als een contingent dat iederen dag kon worden opgeroepen om aan zijne verbindtenissen jegens het Duitsche Verbond te voldoen. Wat het punt betrof van de wateraftappingen op de Maas, behield zich de spreker voor om hetgeen hem onjuist voorkwam in des Ministers rede van gisteren, te releveren wanneer de discussie over de enquête aan de orde zou zijn.

De heer *Sloet tot Oldhuis* was van meening, daar in 1850 de Regering op nieuw was toegetreden tot het vernieuwde Duitsche verbond, bij de Regering geene bedenking kon bestaan om aan de Kamer mede te deelen alle correspondentie en bescheiden, welke op deze zaak betrekking hebben en niet te vinden zijn in het *corpus juris germanici.*

De heer *van Goltstein, Minister van Buitenlandsche Zaken*, verklaarde op het voetspoor van twee sprekers de zaak der wateraftappingen op de Maas te zullen bespreken, wanneer het voorstel van enquête aan de orde zal zijn. Hij wilde alleen terugkomen op de rede van den heer van Wintershoven van gisteren, en daarbij deed de Minister uitkomen, dat het punt betrekkelijk de wateraftapping zelve niet op den achtergrond was gesteld, doch dat zelfs volgens het uitgedrukt verlangen van de Provinciale Staten van Limburg, de verbetering van het rivierbed als eene gewigtige kwestie moet worden beschouwd. De Minister zou niet treden in een betoog over het regt van Nederland om zich tegen elke aftapping door Belgie te verzetten, omdat hij in den stand der zaak het beter oordeelde dit punt niet aan te roeren. Het verheugde den Minister dat omtrent de te volgen lijn betrekkelijk de zaak van het Duitsche Verbond, de heer Thorbecke het eens was met de Regering, die daarbij ook het oog had op de omstandigheid dat niet alleen de Staten, maar ook de Natien van dat Verbond, gelijk in 1848 eene vertegenwoordiging zouden ontvangen. Dan gewis zou elke Staat vrijheid hebben om zich aan zoodanige regeling te onttrekken; in 1848 had men die gelegenheid niet aangegrepen; de tegenwoordige Regering zou haar echter niet ongebruikt laten voorbijgaan. Overigens verklaarde de Minister: 1°, dat het niet mogelijk was de diplomatieke correspondentien, welke niet bestemd waren om publiek te worden, onmogelijk aan de Kamer konden worden medegedeeld, en 2°, dat het aangemerkte door den heer Thorbecke betrekkelijk het Limburgsche Bondscontingent zou worden beantwoord door den Minister van Oorlog bij de behandeling van hoofdstuk X.

De heer *van Wintershoven* kwam op zijne rede van gisteren terug, en behandelde zeer in het breede op nieuw de gisteren door hem geopperde stelling, dat de toetreding van Nederland tot het Duitsche [illegible]

met de Grondwet, op de ingezetenen van Limburg. Op nieuw trad spreker in eene ontwikkeling van al de nadeelen die aan de bestaande verhouding van Limburg tot het Duitsche Verbond verbonden waren, zonder dat daartegen een enkel voorbeeld overstond. Dit zou z. i. zeer duidelijk blijken indien de Regering voldeed aan het verlangen van den heer Sloet, betrekkelijk de overlegging van de correspondentien; terwijl hij tevens meende goed ingelicht te zijn, wanneer hij beweerde, dat juist Duitschland op dit oogenblik van meening was, dat zijne betrekking tot Limburg niet behoorde te blijven bestaan.

De heer *Meylink*, na den Minister bedankt te hebben voor de gisteren gegeven inlichtingen, verklaarde niet te kunnen beamen wat die Minister, omtrent de onderhandelingen met België, had gezegd. Ook hij meende dat de onderhandelingen op een verkeerden grondslag gevoerd werden en hij verwees te dien aanzien naar eene memorie, welke hij te dier zake, verleden jaar, aan de leden der Kamer had aangeboden.

De heer *van Goltstein, Minister van Buitenlandsche Zaken*, betoogde, met verwijzing overigens naar de in jl. zomer plaats gegrepen discussie, over de mobilisatie van het Limburgsche Bondscontingent, dat de vooropgezette stelling van den heer van Wintershoven niet verdedigbaar was, want dat dit lid eerst had behooren te bewijzen dat de lasten en verpligtingen, op Limburg gelegd, werkelijk in strijd waren met de grondwettige regten van de ingezetenen dier provincie.

De heer *van Diggelen*, die eerst het voornemen gehad had een technisch onderzoek in te stellen omtrent de wateraftappingen, doch dit denkbeeld had laten varen, omdat hem de noodige elementen tot een goed onderzoek ontbraken, meende de verklaring te moeten afleggen van zijne overtuiging, dat onderhandelingen tot niets anders zouden leiden dan tot eene geringe bijdrage voor de verbetering van het rivierbed; maar dat alleen afdoende maatregelen konden bewerken dat de aftapping ophield. Hij ondersteunde dus het verzoek van den heer Sloet tot overlegging van alle stukken betrekkelijk die zaak (gelach), en hij gaf daarbij zijne bevreemding te kennen over de hoogst omzigtige wijze waarop Nederland steeds handelde, als het met naburige Staten in aanraking kwam, vooral wanneer hij daarmede vergeleek de handelingen van andere Staten ten onzen opzigte. Hij hoopte dat men beter de spreuk zou betrachten: „*qui se fait brebis le loup le mange.*"

Niemand meer het woord vragende, werd de algemeene beraadslaging gesloten.

De eerste afdeeling (kosten van het Departement) werd zonder beraadslaging aangenomen.

Bij de tweede afdeeling (kosten van de buitenlandsche zendingen en consulaten) betoogde de heer *van Lijnden* de wenschelijkheid: 1°, om de bezoldiging van het Corps Diplomatique te verhoogen, boven al wat de attachés betreft die met een tractement van *f* 1000 niet konden rondkomen; 2°, dat het examen voor aanstaande diplomaten niet aan het doel beantwoordde, omdat er hoedanigheden werden gevorderd van den Staatsman, die buiten het bereik lagen van een examen.

De heer *van Goltstein, Minister van Buitenlandsche Zaken*, was het volkomen eens dat de bezoldiging van het Corps Diplomatique, vooral die der attachés niet voldoende was, maar dat twee redenen hem weerhielden om zoodanige verhooging voor te stellen. Vooreerst omdat de groote uitgaven, waartoe het Land zich zou verbinden, veeleer tot inkrimping dan tot uitzetting van uitgaven moesten leiden, en ten tweede, omdat, ging men tot verhooging over, in de eerste plaats in aanmerking zouden moeten komen de ambtenaren bij het Departement, die in veel minder gunstige omstandigheden verkeerden. Bovendien was het uitzigt, dat aan attachés was gegeven, voldoende, om te strekken tot prikkel, te meer daar bij andere takken van het Staatsbestuur surnumerairs waren geplaatst, die gansch onbezoldigd diensten moesten verrigten. Ook met de bedenkingen tegen het examen geopperd, kon de Minister zich niet vereenigen daar het hem voorkwam, dat een examen noodig was, om een maatstaf van de kunde der kandidaten te bezitten.

De heer *van Hoëvell* gaf met een enkel woord te kennen, dat hij het niet eens was met den heer van Lijnden, omtrent de twee door dezen besproken punten: hij achtte die verklaring noodig, opdat blijke, dat er leden waren in de Kamer, die tegen eene verhooging van bezoldiging van het Corps Diplomatique gestemd waren. Ook verlangde hij niet de afschaffing van het examen; hij twijfelde echter of dat examen goed was ingerigt, althans men beweerde, dat daaraan was toe te schrijven de weinige opkomst van kandidaten tot de diplomatieke betrekking.

De heer *Dirks* drong aan op de uitgifte van wege de Regering van een *recueil consulaire*, daarbij het belang aantoonende dat de handel er bij had om volledig en spoedig bekend te worden met al hetgeen voor handel en scheepvaart, met betrekking tot het buitenland, belangrijk was.

De heer *Godefroi* ondersteunde dezen wensch en wees op het uitnemende recueil dat van wege de Belgische Regering wordt uitgegeven. Tevens vestigde hij de aandacht op het gehalte van onze consulaire berigten en geloofde dat deze in den regel voor velerlei verbetering vatbaar waren.

De heer *van Goltstein, Minister van Buitenlandsche Zaken*, deelde mede, dat de zaak van het recueil een onderwerp van onderzoek had uitgemaakt, bij verschillende Departementen van algemeen bestuur en dat de zaak nu was aanhangig gemaakt bij de Rijks commissie voor de statistiek. Voorshands echter moest de Minister verklaren, dat geene afdoende redenen voor de uitgifte van een *recueil consulaire* schenen te pleiten, daar de Staats-Courant de consulaire berigten extractsgewijze mededeelde, en men ze later nog vereenigd terug vond in het bijblad tot den Economist.

De overige afdeelingen van het hoofdstuk lokten geene discussiën uit; het wetsontwerp zelf werd met algemeene (60) stemmen aangenomen.

Daarna werd de algemeene beraadslaging geopend over

HOOFDSTUK IV.
Departement van Justitie.

De heer *Godefroi* behandelde zeer uitvoerig het vraagstuk betrekkelijk de wenschelijkheid van het tot stand komen eener wet op de regterlijke organisatie. Met een terugblik op hetgeen te dier zake in de vorige zitting was voorgevallen, betoogde hij, dat de Kamer toen, met overeenstemming van den Minister, was gekomen tot een bepaald resultaat, nl. dat de Hooge Raad zou zijn een zuiver Hof van cassatie. Daardoor was in allen gevalle beslist, dat er zullen zijn Hoven van appèl. Door de houding die de Minister destijds had aangenomen bleek het, dat deze bereid was een offer zijner overtuiging te brengen, ten einde eene organisatie tot stand te doen komen. Spreker had dus verwacht de aanbieding eener nieuwe wet, doch onlangs had de Minister aan de Kamer verklaard, dat hij vooraf bij eene wet wenschte te zien uitgemaakt het getal Hoven en waar de zetels daarvan zouden zijn. Zoodanige partiële regeling achtte de spreker onmogelijk, doch lette hij op het antwoord des Ministers bij dit hoofdstuk gegeven, dan was de geheele zaak nog verder achteruitgezet. De Minister [illegible]

beslissing van het hoofdbeginsel. Spreker meende daarentegen dat die proef volkomen was gelukt. Hij betreurde het dan ook dat de Minister zich scheen te vereenigen met het gevoelen van die leden, die bij eene vorige gelegenheid hadden verklaard, dat het nu beter ware de zaak vooreerst te laten rusten; hij geloofde daarentegen dat het dringend noodzakelijk en de tijd ook zeer geschikt was om nog in deze Zitting een nieuw wetsontwerp in te dienen. Wat het plan betreft van den Minister om bij afzonderlijke wet te doen bepalen het getal Hoven en de plaatsen waar zij zouden gezeteld zijn; dat plan achtte hij onmogelijk, daar men het getal Hoven niet kon bepalen, wanneer men het niet vooraf eens was over de hoofdbeginselen van strafregtspleging. Spreker drong derhalve bij den Minister aan om een volledig wetsontwerp op de regterlijke organisatie in te dienen, en zulks nog in deze Zitting, daar bij aarzeling van den Minister hij van overtuiging was, dat de Kamer gebruik zou moeten maken van haar regt van initiatief.

De heer *de Brauw*, zich in het algemeen vereenigende met de beschouwingen van den vorigen spreker, betoogde de noodzakelijkheid van het tot stand komen eener wet op de regterlijke organisatie uit het z. i. hoogere standpunt van de onafhankelijkheid der regterlijke magt, die, bij de onzekerheid waarin zij verkeerde, wel eenigermate gevaar scheen te loopen. Hij vreest dat, wanneer de Minister op den ingeslagen weg voortging, de zaak nooit zou beëindigd worden. Er was bij den Minister eene soort van weifeling, van wankelmoedigheid, van vreesachtigheid, die de zaak niet kon bevorderen; en wanneer men in zoodanige stemming verkeerde, dan kwam men er toe *niets* te verrigten. Hij hoopte dus den Minister moed te kunnen inboezemen, om een beslissenden stap te doen, waarbij hij tevens in overweging gaf om toch niet toe te geven aan het denkbeeld eener partiële regeling, maar om de belangrijke zaak in eens te regelen. Bij deze gelegenheid maakte de spreker den Minister tevens opmerkzaam op de gebreken, die z. i. bestonden in ons faillissementen-regt, en verzocht, dat aan de Statistiek op dit punt meerdere uitbreiding wierd gegeven, opdat de verbetering van dat regt daardoor voorbereid werde.

De heer *Wintgens* sloot zich bij de opmerkingen der twee vorige sprekers aan, daarbij verklarende, dat men niet mogt stilzitten, maar krachtig moest blijven aandringen op de aanbieding eener wet op de regterlijke organisatie. Tevens gaf hij te kennen de begrooting van Justitie met eene soort van ontmoediging aan te nemen, wanneer hij naging dat nu reeds tien begrootingen waren aangenomen, doch dat bij dit Departement niets was tot stand gebragt, niets in al die jaren dan eenige voorloopige maatregelen, ten opzigte van regterlijke organisatie en strafregt. Die tien jaren waren eene periode van stagnatie, en stilstand was achteruitgang. Hij zag ook tot zijn leedwezen geen middel tot herstel; hij zag bij het Departement gemis aan overtuiging; hij ontwaarde besluiteloosheid, aarzeling, vreesachtigheid, ofschoon juist bij dit Departement aan eene groote mate van veerkracht behoefte was.

De heer *Olivier* paste het woord van den heer Thorbecke, betrekkelijk het gemis aan moed bij de leiding der buitenlandsche zaken, ook toe op het Departement van Justitie. Daar heerschte besluiteloosheid; er scheen geen vertrouwen te bestaan op eigen overtuiging of op kennis van waarheid. Men scheen zich te bepalen tot de kansberekening, of de Kamer een of ander onderwerp wel zou aannemen. Die beklagelijke houding bleek den spreker in de eerste plaats met betrekking tot de regterlijke organisatie. De Regering berekent nu alweder de kans, of haar ontwerp niet zou stuiten op de bepaling van het getal Hoven. Zij wilde nu, door de aanbieding van eene partiële wet, als het ware den pols voelen aan de Kamer, om te weten hoeveel droppels medicijn zij telkens aan die Kamer toedienen kan. Die stuksgewijze behandeling kon echter niet anders dan tot nadeel strekken van de wet, en dit te meer omdat niets waarborgde, dat dezelfde Minister ook de overige gedeelten van het onderwerp regelen zou. Dezelfde besluiteloosheid zag de spreker: 1°, in de behandeling van de herziening van het strafwetboek, waarvan men het eerste boek had aangeboden, ten einde eerst de algemeene beginselen vast te stellen, ofschoon nu aan de Kamer ontbraken alle elementen om te beoordeelen of die beginselen goed konden worden toegepast; 2°, in het voortdurend laten bestaan van de misbruiken betrekkelijk de handligting, en 3°, in de zaak van de herziening van het militaire regtswezen, dat volgens den spr. een deel behoorde uit te maken van de regterlijke organisatie, en toch stelde men die herziening van jaar tot jaar uit. Spreker was van meening, dat bij het Departement van Justitie, aldus voortgaande, niets of slechts halve maatregelen zouden tot stand komen.

De heer *de Kempenaer* was van eene andere meening dan de vorige spreker. Hij geloofde niet, dat de aanbieding van eene nieuwe wet op de regterlijke organisatie ook ditmaal tot een goed einde zou leiden. De ondervinding had geleerd dat het eene ontwerp voor, het andere na, over allerlei bezwaren waren gestruikeld. Elke poging om de R. O. in eens tot stand te brengen, kon wanhopig worden genoemd. Hij was het niet eens met den heer Godefroi, dat in de vorige Zitting de proef volkomen was gelukt, om door de Kamer te doen uitmaken het beginsel dat de Hooge Raad slechts een Hof van cassatie zou zijn. Hij was overtuigd dat vele leden van de 41, die het Regerings-artikel hadden verworpen, het groote vraagstuk zelf niet in aanmerking hadden genomen, maar uit vrees dat zij, door voor te stemmen, het Hof in hunne provincie zouden vernietigen. Hij geloofde dus niet dat dit punt voor goed was uitgemaakt en toch scheen het hem toe een punt van het uiterste gewigt te zijn. Immers, nam men niet aan dat de Hooge Raad ook zou zijn een Hof van appèl, dan zou de regtsbedeeling even omslagtig, even kostbaar blijven als thans, maar dan ook zou het doel geheel gemist worden, met het oog waarop de grondwetgever eene nieuwe R. O. had voorgeschreven. Hij verlangde dus naar eene gelegenheid om het beginsel zuiver, afgescheiden van alle bijkomende omstandigheden, te doen beslissen, en daarom vereenigde hij zich ook met de zienswijze des Ministers, omdat zijns inziens de eenige weg om tot eene eindregeling te komen daarin bestond, dat men vooraf trachtte het omtrent de hoofdbeginselen eens te worden.

De heer *van Eck* vereenigde zich met de zienswijze van den heer de Brauw, vooral ten aanzien van de vrees, die den Minister van Justitie scheen bekropen te hebben, dat eene wet op de R. O. niet tot stand kon komen. Die vrees bestond zelfs bij velen, en men had de onmogelijkheid eener wet betoogd, op grond dat een groot aantal ontwerpen vruchteloos waren ingediend geworden. Spreker betoogde echter dat de Kamer slechts over twee ontwerpen had gestemd, over dat van den heer van Rosenthal en over dat van den tegenwoordigen Minister, en dat het voorgevallene bij de laatste stemming juist aantoonde, hoezeer bij de Kamer de zucht bestond om tot eene regterlijke organisatie te komen. Evenmin als de heer Godefroi achtte hij het onmogelijk vooraf het getal der Hoven te bepalen, daar men zeer zeker eerst moest weten, wat die Hoven zouden te doen hebben. Hij drong dus aan op de indiening eener nieuwe wet, en indien de Minister hem niet de verzekering kon [illegible]

leedwezen zich genoodzaakt zien, zijne stem aan [...] begrooting te weigeren.

De heer *Dullert* trad in een historisch betoog [...] aan te toonen, dat alle vorige wetsontwerpen op [...] regterlijke organisatie zijn gevallen of ingetrokk[...] maar niet om redenen buiten de wet gelegen. Daa[...] herinnerde hij den loop, dien sedert 1851 al [...] aangeboden wetsontwerpen op de regterlijke o[...] nisatie genomen hadden, waaruit bleek zijns inzi[...] dat geen enkel ontwerp, behalve het laatste van [...] tegenwoordigen Minister, behoorlijk was onderzo[...] en dat de verwerping van het voorstel van [...] Minister van Rosenthal juist was veroorzaakt door[...] geen behoorlijk voorafgaand onderzoek was ingest[...] en die Minister verpligt was geweest, zijn wetsontw[...] op de gis af te wijzigen. Tevens bestreed de spre[...] het argument van den heer de Kempenaer, dat [...] het laatste ontwerp art. 57 zou zijn verworpen, om [...] vele leden bevreesd waren voor het verlies van [...] Hof in hunne provincie, doch al ware dit zoo [...] zou het een bewijs te meer zijn dat de meerderh[...] der Kamer, om welke reden dan ook, den Hoo[...] Raad als Hof van cassatie wenschte te behouden.

De heer *Boot, Minister van Justitie*, weerde de [...] schuldiging van aarzeling, vreesachtigheid en k[...] berekening van zich af, maar meende toch [...] geheele veronachtzaming van kansberekening ro[...] loosheid zou zijn, daar het roekeloos zijn zou w[...] ontwerpen in te dienen, waarvan men vooraf [...] zekerheid zou hebben dat zij geene meerderh[...] konden verkrijgen. De Minister was het overig[...] eens dat er ter zake van den werkkring van [...] Hoogen Raad eene beslissing was gevallen. Dade[...] had hij overwogen hoe nu verder te handelen [...] tot eene eindregeling te geraken, en hij was tot [...] overtuiging gekomen, dat het beste middel daa[...] was om vooraf bij de wet het getal Hoven [...] doen vaststellen. Op de meest plegtige wijze [...] klaarde dan ook de Minister dat dit niet geschie[...] om zich van de zaak af te maken; want die wet [...] reeds geheel gereed, zou na het winterreces aan [...] Kamer worden aangeboden, en de Minister hoo[...] dat de Kamer dan zou goedvinden in korten tijd d[...] over te beslissen. Hij zag ook niet in, dat zoodan[...] bepaling vooraf, van het getal Hoven onmogelijk [...] zijn. Wanneer men wilde opdragen de beregting [...] civiele appellen en de appellen in strafzaken [...] Hoven, dan kon het getal Hoven zeker niet min[...] zijn dan vijf. Men zou dus door zoodanige wet va[...] stellen niets præjudiciëren en een grooten stap na[...] tot de eindregeling zijn gekomen. De Minister [...] haalde nog eens dat hij dien weg had ingeslag[...] juist omdat naar zijne meening deze alleen tot [...] goed einde leiden kon.

Ten aanzien van de overige besproken punt[...] antwoordde de Minister hoofdzakelijk het volgen[...] 1°, het faillietenregt was nog nimmer een onderw[...] geweest van discussien bij de Kamer; de Mini[...] zou den uitgedrukten wensch omtrent dit punt o[...] wegen, doch moest herinneren dat nog aan vele and[...] wenschen voldoening moest worden verschaft; 2°, [...] het Ministerie van Justitie zat men niet stil, hetg[...] weldra zou blijken, daar verschillende ontwerpen [...] omvang in bewerking waren; 3°, de aanbieding [...] het 1ste boek van het strafwetboek achtte de Mini[...] rationeel te zijn, daar men eerst de beginselen [...] hoorde op te bouwen om ze daarna toe te pass[...] 4°, betrekkelijk de handligtingen merkte de Minister [...] dat de bezwaren hoofdzakelijk en uitsluitend sloe[...] op de afschrijvingen van het grootboek, en dat [...] Minister met zijn ambtgenoot van Finantien [...] overeengekomen om in de ontworpen regeling [...] het grootboek eenvoudig de bepaling op te nem[...] dat bij de toepassing van art. 489 van het Burger[...] Wetboek de inschrijvingen van het grootboek zul[...] worden gelijk gesteld met onroerende goederen. E[...] delijk merkt de Minister ten vijfde op, dat de Ka[...] niet kon verlangen dat hij zou verantwoordelijk [...] voor hetgeen bij het Departement van Justitie al [...] niet in 10 jaren tijds was verrigt. Voor hetgeen [...] zelf had gedaan of nagelaten was de verantwoordeli[...] heid zwaar genoeg; doch hij vleide zich dat de Kam[...] onpartijdig nagaande wat hij had geleverd, niet [...] instemmen met het ongunstig oordeel, daarover d[...] een enkel lid geveld.

De heer *Godefroi* kwam nog eens op zijne stelli[...] terug dat hij het verkeerd achtte de elementen [...] de regterlijke organisatie te verbrokkelen. Hij [...] dan ook met leedwezen vernomen, dat de Minis[...] bleef volharden in zijn voornemen om een wetso[...] werp tot bepaling van het getal Hoven in te dien[...] Dit verwonderde hem te meer daar de Minister [...] zelf had erkend, welke beginselen als het ware va[...] stonden, zoodat er z. i. niets was dat den Minis[...] kon beletten nu een geheel wetsontwerp op de regt[...] lijke organisatie aan te bieden.

De heer *Boot, Minister van Justitie*, merkte [...] dat eene wet tot bepaling van het getal Hoven o[...] het voordeel zou hebben, dat men die wet re[...] dadelijk op het bestaande zou kunnen toepass[...] Hij ontveinsde zich niet dat over die wet een gro[...] strijd in de Kamer zou ontstaan, doch juist daar[...] wilde hij dit punt afzonderlijk hebben beslist, d[...] anders zij, die tegen eene vermindering van Ho[...] waren, zich vereenigende met hen die bezwaar zoud[...] hebben tegen een nieuw ontwerp van regterli[...] organisatie, op nieuw het tot stand komen ee[...] zoodanige wet zouden kunnen beletten.

Niemand meer het woord vragende, wordt de [...] gemeene beraadslaging gesloten en, wegens het v[...] gevorderde uur, de vergadering gesloten tot morg[...] ochtend ten 11 ure, als wanneer de artt. der begrooti[...] van Justitie in behandeling zullen komen.

Gedrukt en uitgegeven bij

BIJBLAD,

behoorende tot de

TTERDAMSCHE COURANT

VAN

›ENSDAG 30 November 1859, N.º 285.

'ATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

ting van Maandag 28 November.

(*Nader Verslag.*)

lgemeene beraadslaging over de

BEGROOTINGSWETTEN.

heer *van Hall* herinnerde dat het Kabinet bij ›ptreden twee verpligtingen op zich had genomen. :erst door herziening onzer belastingen te voorn den nood van vele gemeenten en ten tweede ıanleg der spoorwegen te bevorderen. Omtrent aatste gedeelte van het ministerieel programma ij thans niet spreken, maar wat het eerste gedeelte :t, kon hij niet toegeven de verklaring des Min. Finantien, dat op het tegenwoordig standpunt gedacht kon worden aan eene herziening van het :ingstelsel, daar de schatkist geene vermindering ıitgaven lijden kon. De Kamer evenwel had naar ers inzien den weg aangewezen, waarop billijkern den nood der gemeenten kon worden te gemoet nen, door namelijk de uitgaven, die thans ten van de gemeenten loopen, te brengen voor reıg van den Staat. Het antwoord des Ministers, laardoor eene verhooging van het eindcijfer der ›oting zou te weeg gebragt worden, was geen nent; want zoo de kosten behoorden te komen aste van den Staat, dan mogt de Staat het dragen lie lasten niet weigeren uit vrees voor een hooindcijfer. Indien hij een raad te geven had aan :meenten, het zou zijn om al dergelijke uitgaven meer te brengen op de begrooting; zoo alleen en zij hunne regten kunnen doen gelden.

de tweede plaats betoogde de spreker door het alen van onderscheidene zinsneden uit verschil: stukken, afkomstig van den Minister van ntien, dat die Minister wel degelijk van het denkl was uitgegaan, om ingekochte schuld weder e geven, en dat de Minister de amortisatie van !d als eene tijdelijke geldbelegging had beschouwd. achtte de spreker een valsch en een onfinantieel lpunt, ofschoon hij erkennen moest dat de ster in de vorige week eene nadere en betere laring omtrent zijne meening ten deze gegeven had.

de derde plaats trad de spreker in eenige ıtiële beschouwingen, ten betooge, dat er naar berekening slechts bestonden 688 millioen aan cts. nationale schuld, waarvan rente moest worbetaald, terwijl de begrooting het geld aanvroeg de rente van 715 millioen. Bij deze gelegenheid m de spreker terug op het in de vorige week ts gegrepen hebbende incident betrekkelijk de ırijving op het grootboek van ingekochte nationale ld, en wel naar aanleiding van de later door Minister overgelegde extracten uit het grootboek. :ker trad in eene ontwikkeling van cijfers, waaruit ı inziens bleek dat op den 30 april waren afgeeven 100 millioen, en op den 21 november 127 ioen, zijnde een verschil van 27 millioen, dat on:ig grooter is dan het bedrag, voor hetwelk in tijdvak aan 2½ pcts. was ingekocht. Er moest zijns inziens in genoemd tijdvak hebben plaats ıd afschrijving van millioenen ingekochte schuld, :en vorig tijdvak ingekocht. Hij achtte het der'e noodig, dat de Minister een nader extract overle, met opgave van de datums der afschrijving.

ı de laatste plaats vestigde de spreker de aandacht de cijfers des Ministers met betrekking tot de pro:sie van de opbrengst det accijnsen. De Minister daarbij tot basis aangenomen het jaar 1858, de het meest voordeelige jaar, en nu meende de :ker dat men het jaar 1850 met 1857 had moeten gelijken. Deed men dit, dan zou men in die en jaren zien eene progressie van 1 millioen, hetn zeker aanzienlijk was, doch geenszins het cijfer 5 a 6 ton 's jaars, door den Minister opgegeven, vaardigde.

)e heer *van Bosse*, Minister van Finantien, merkte met het oog op de verdere discussien die plaats ıden grijpen, dat de vorige spreker gesproken had ı 715 millioen 2½ pcts.; dat dit bedrag werkelijk ›rkwam in het eerste wetsontwerp, doch dat dit er bij het gewijzigde ontwerp verminderd is tot ' millioen.

)e heer *van Voorthuysen* wees mede op het promma der Regering, waarin zij had erkend dat ler de eerste zaken die dringend voorziening be:fden was, verbetering van het belastingstelsel, ook t het oog op de steeds toenemende behoeften van e gemeenten. Ten aanzien van de vervulling dier ıofte trad de spreker in een relaas van al hetgeen s voorgevallen, met herinnering aan de herhaalde ·klaringen door de Regering afgelegd en van de tsontwerpen te dier zake werkelijk ingekomen, :h later weder teruggenomen. De spreker achtte ; tot stand komen van een spoorweg niet als afdoend ;ument voor het uitstel van de verbetering van ons ıastingstelsel, daar de aanleg van spoorwegen bij optreding van dit Kabinet was voorzien, en dat ıbinet derhalve de finantiële gevolgen daarvan vooraf d kunnen berekenen. Evenmin was de spreker het :t den heer Minister eens, dat verbetering van be›tingstelsel zou behoeven mede te brengen verminring van inkomsten; integendeel, hij meende dat t voorbeeld in Engeland en ook eigen ervaring er te Lande voldoende had aangetoond hoe vertering van belastingstelsel juist de inkomsten der ıatkist deed vermeerderen. De spreker eindigde :t bij de Regering ten sterkste aan te dringen op : spoedige indiening eener wet betreffende de ver›tering van het belastingstelsel, met het oog op de :eds toenemende behoeften der gemeenten.

De heer *Betz* wenschte een oogenblik stil te staan j het verband tusschen het belastingstelsel van het ıjk en dat der gemeenten. Ieder erkende dat dit :rband verbroken was, waarvan het gevolg is georden, hetgeen men thans noemt, den finantiëlen ›od der gemeenten. Het vorig Kabinet had getracht ın de gemeenten te gemoet te komen, maar de Kamer ıd zich met die plannen niet vereenigd; het tegenoordig Ministerie bewoog zich in dezelfde rigting ı deed voorstellen tot vermindering der Rijksbelasıgen met het doel om een deel daarvan af te staan ın de gemeenten. Van die plannen was de Regering :ruggekomen, wegens de vele uitgaven en verbind:nissen voor de toekomst. De Regering geeft daartoe ›t reden op dat men vooraf bepaald moest weten ›oe groot de verpligtingen waren die het Rijk zou p zich nemen; maar de spreker meende, dat al ware et mogelijk den juisten omvang onzer verpligtingen priori te leeren kennen, men voor geruimen tijd gedachten moest aftrekken van vermindering van hankelijk moest worden gemaakt het herstel van het verbroken verband tusschen Rijks- en gemeentebelasting, dan vreesde de spreker dat daarvan in langen tijd niets tot stand zou komen. Naar sprekers meening moest er althans een begin gemaakt worden om iets voor de gemeenten te doen: eene regeling zonder zoodanige vermindering van lasten. Dat zoodanig voorstel ontijdig zou zijn, gelijk de Minister beweerde, werd door den spreker ontkend. Hij meende integendeel dat het nu juist de tijd was, zoodanig voorstel te doen. Dat de gemeenten in finantiële moeijelijkheden verkeerden, was een erkend feit: z. i. was dit het gevolg hoofdzakelijk van twee oorzaken.

In de eerste plaats doordien de gemeenten geene geschikte grondslagen konden vinden om directe belastingen tot een groot bedrag te heffen. De Gemeentewet had het bedrag van de heffing van accijnsen aan grenzen beperkt en meer gewezen in de rigting van directe belastingen. Spreker juichte dan ook toe in plaats van af te keuren die gemeenten welke, het voorbeeld van den Rijkswetgever volgende, den accijns op het gemaal hebben afgeschaft. Hij geloofde dus dat het zelfs de dure pligt der Regering was om aan de gemeenten het betreden van dien weg zoo niet gemakkelijk dan toch mogelijk te maken en een voorstel van die strekking kon niet ontijdig worden genoemd. Men moest ook niet voorbij zien, dat inderdaad, in strijd met de gemeentewet, vele gemeentebelastingen uitsluitend gegrond waren op de grondslagen van het personeel; de gemeenten waren daartoe verpligt, omdat eene andere regeling onmogelijk scheen. Dit was een treurige toestand, en elke poging om aan dien toestand een einde te maken, kon niet ontijdig genoemd worden.

De tweede oorzaak lag daarin dat vele belastingen gebragt werden voor rekening van de gemeenten die Rijks-uitgaven zijn. Blijkens het Voorloopig Verslag dacht de Kamer er bijna eenstemmig over dat die uitgaven behoorden te komen voor het Rijk, en spr. meende dat, indien daardoor het eindcijfer der begrooting verhoogd werd, niemand zich daartegen zou verklaren, want dat de bezwaren tegen het hoogere eindcijfer voortvloeiden eensdeels omdat men opkwam tegen de toenemende afwijking van het beginsel van spaarzaamheid en anderdeels om de willekeurige voorstellen van gewone en buitengewone uitgaven.

Al deze beschouwingen werden door den spreker geleverd, bovenal omdat hij vreesde dat bij de Regering niet vast stond de overtuiging van de hooge noodzakelijkheid om de gemeenten te gemoet te komen. Regeling van die zaak was in het algemeen belang, in het belang zelf der schatkist, daar deze niet kon bloeijen zonder dat ook het verband hersteld was tusschen de finantien van het Rijk en die der gemeenten. Ook hij moest dus bij de Regering er ernstig op aandringen om de regeling dier zaak niet op de verre toekomst te verschuiven.

Over de wijze waarop de zaak kon worden geregeld zou hij niet uitwijden, omdat naar zijne meening het vraagstuk eerst na rijp beraad aan discussie kon worden onderworpen. Maar hij rigtte ten slotte twee vragen tot de Regering: 1⁰, of zij bereid is dit punt in gezette overweging te nemen en het resultaat daarvan aan de Kamer mede te deelen, en 2⁰, of de Regering voornemens is maatregelen te nemen om de gemeenten te ontheffen van die uitgaven die zij zelve van oordeel is dat op de begrooting van den Staat behooren gebragt te worden.

De heer *van Bosse*, Minister van Finantien, verklaarde ten aanzien van de veelvuldige cijfers, door den heer van Hall aangevoerd, dat hij niet in staat was geweest deze behoorlijk te volgen, en dat de Minister zich dus voorbehield om bij de behandeling van hoofdstuk IX A op de besproken zaak terug te komen. Hij wilde thans alleen doen opmerken, dat al de uitdrukkingen, waaraan de heer van Hall ontleend had des Ministers bedoeling om ingekochte schuld weder uit te geven, antérieur waren gesteld aan de nadere verklaring, die de Minister van zijne bedoeling in de vorige week had gegeven. Ten aanzien van het op nieuw aangevoerde betrekkelijk de afschrijvingen, moest de Minister nog opmerken dat hij het eigenlijke doel daarvan niet begreep. Hij geloofde toch niet, dat de heer van Hall zou onderstellen, dat het ooit bij den Minister van Finantien zou kunnen opkomen eigenmagtig ingekochte schuld weder af te geven. Dit zou eene onwettige handeling zijn die, zoo al niet dadelijk dan toch bij de zesmaandelijksche rentebetaling aan het licht moest komen. En was dit waar, dan was het ook onverschillig of er nu en dan ten gevolge van omstandigheden eenige tijd verliep tusschen den inkoop en de afschrijving.

Wat betreft het niet voldoen van de belofte der Regering om door wijziging van het belastingstelsel te voorzien in de behoeften van vele gemeenten, bleef de Minister gelooven, dat men aan zijne woorden, in de aanspraak bij de aanbieding der begrooting een verkeerde uitlegging had gegeven, gelijk hij trouwens reeds in de Memorie van Beantwoording had te kennen gegeven. Reeds dadelijk had het Ministerie verklaard, dat het zich moest voorbehouden de vrijheid om op zijne voorstellen betrekkelijk het belastingstelsel terug te komen, bijaldien de spoorwegen met meerder spoed moesten worden aangelegd, dan aanvankelijk lag in het plan der Regering. En nu was het eerste denkbeeld der Regering dat men een aanvang zou maken met den Noorderspoorweg, dat men twee of drie jaren later een voorstel zou doen voor den Zuiderspoorweg en dat men in de allerlaatste plaats de Zeeuwsche lijn zou aanleggen. Door grooten aandrang was nu alles tegelijk tot stand gekomen en de Regering zich geheel gelijk gebleven toen zij dien ten gevolge hare voorstellen betrekkelijk het belastingstelsel introk. Intusschen wenschte de Minister de stellige verzekering te geven dat de zaak van het belastingstelsel niet uit het oog werd verloren, en geenszins in de verre toekomst werd verschoven. Er waren sprekers geweest die gemeend hebben dat eene verandering van het belastingstelsel, zonder vermindering te brengen in de inkomsten van den Staat gemakkelijk zou zijn. De Minister achtte dit niet onmogelijk, maar uiterst moeijelijk. En hij voegde er bij dat de uitvoering van die taak reeds door het een en ander was voorbereid. Onmogelijk echter achtte het de Minister, om met het oog op de groote en velerlei behoeften der gemeenten het doel te bereiken zonder eene of andere nieuwe belasting uit te schrijven, eene betere verdeeling der bestaande belastingen was daartoe niet voldoende.

Eindelijk wat aangaat de uitgaven die voor rekening van het Rijk behooren te worden genomen, meent de Regering dat zij zich moet onthouden van eenige bepaalde toezegging om onmiddellijk en als met een tooverslag alle uitgaven op de Staatsbegrooting over te brengen. Het was onmogelijk dit in eens te doen; men moest trachten van lieverlede daartoe te geraken en dat men daarnaar streefde werd bewezen, dat nu reeds was besloten om de kosten van de tienjarige volkstelling te doen dragen door den Staat en tevens om de gemeenten te ontheffen van den last om lokalen aan de kantongeregten te leveren. Men moest dus geleidelijk het doel trachten te bereiken: doch wanneer men den raad gaf aan de gemeenten om voortaan alle betaling te weigeren, dan zou men een staat van zaken die 40 a 50 jaren geduurd heeft, op revolutionaire wijze met een slag omverwerpen. Door zoodanige omverwerping zou men echter de

De heer *van Hall*, den Minister beantwoordende, constateerde onder anderen dat de Minister hem niet had geantwoord op de vraag, of de uitgaven, thans door de gemeenten gedaan, tot de verpligtingen behooren van den Staat. Overigens had hij geen revolutionairen raad aan de gemeenten gegeven: nimmer had hij als lid of als Minister maatregelen aanbevolen die twist, tweedragt of onrust konden zaaijen. De raad dien hij had gegeven steunde op de wet, en dus ter bestrijding van eene daad die revolutionair was. Wat de zaak der afschrijvingen betrof had de Minister hem gevraagd met welk doel de opmerking geschiedde. Spreker antwoordde, met het doel om te beletten dat later niet zou kunnen worden beweerd dat bij stilzwijgende overeenkomst de ingekochte schuld als tijdelijke geldbelegging was beschouwd. Den spreker had het tevens verwonderd dat de Minister zijne cijfers niet had kunnen volgen, want zijns inziens waren deze niet gecompliceerd geweest; hij zou echter gaarne den Minister tijd laten om die cijfers te verifiëren. Intusschen meende hij nog altijd, dat het noodig ware een naderen staat over te leggen tot aanwijzing van de datums waarop de afschrijvingen hadden plaats gehad.

De heer *van Heukelom* had het voornemen gekoesterd om ook te spreken over het verband tusschen het belastingstelsel van het Rijk en dat der gemeenten; doch na de rede van den heer Betz bepaalde hij zich tot de verklaring, dat hij zich met die rede volkomen vereenigde. Meer bijzonder had hij het woord gevraagd om eene nadere inlichting van de Regering te verlangen. Hij kon toch niet begrijpen, dat de Regering afzag van verbetering van het belastingstelsel op grond van de uitbreiding die het spoorwegplan had verkregen, daar de Zuiderlijn reeds ten vorigen jare in het plan der Regering was opgenomen. Dit argument der Regering was des te minder aannemelijk, daar de Regering zelve, dat spoorwegplan had uitgebreid en het dus haar eigen schuld was wanneer aan de verbetering van het belastingstelsel thans niet de hand kon worden geslagen. Nu wilde hij gaarne de verzekering aannemen, zoo even door den Minister gegeven, maar wanneer hij lette op de beloften van het programma, dan gaf hem die verzekering geen grooten waarborg. Bovenal had de spreker daarin bezwaar, dat de uitgaven voor sommige onderwerpen, die Rijksuitgaven zijn, nog altijd gebragt worden ten laste van de gemeenten, en hij zou eene Staatsbegrooting, waarop die uitgaven niet voorkomen, met zijne stem niet kunnen bekrachtigen.

De heer *van Bosse, Minister van Finantien*, erkende, dat de uitbreiding, aan het spoorwegplan gegeven, in zooverre was de schuld der Regering, dat deze aan den grooten aandrang daartoe had toegegeven en dat met het oog daarop de verbetering van het belastingstelsel moest worden uitgesteld. Dat toegeven, de Minister had het reeds vroeger verklaard, was echter ook een gevolg van de overtuiging der Regering, dat aan den spoorwegstrijd voor goed een einde moest worden gemaakt, opdat niet alle andere belangen daarbij langer werden achter gesteld. De Minister kon nog altijd niet vatten, hoe de heer van Hall aan het verschil van 27 millioenen was gekomen, terwijl de staten, overgelegd door de Regering, aantoonen dat op 30 april afgeschreven waren 118 millioen en op 21 november 127 millioen. De Minister zou de zaak onderzoeken en bij Hoofdstnk IX A daarop terugkomen.

De heer *van Voorthuysen* verklaarde met genoegen te hebben vernomen dat de zaak van het belastingstelsel niet op den achtergrond zou worden geschoven.

De heer *Betz* releveerde, dat hij niet gesproken had van verplaatsing van belasting, maar juist de wijze waarop de regeling tot stand zou komen geheel in het midden had gelaten. Wat de ontheffing der gemeenten betreft, was hij van meening, dat, aangezien die ontheffing niet was eene gunst, maar een regt, deze niet langzamerhand maar op eens behoorde te geschieden.

De algemeene beraadslagingen worden daarna gesloten.

HOOFDSTUK I.

Huis des Konings.

Zonder discussie met algemeene (57) stemmen aangenomen.

HOOFDSTUK II. *Hooge Collegien van Staat.*

Nadat de heer *Dullert* zijn genoegen had te kennen gegeven over de overzigten, welke tegenwoordig in de Staats-Courant van de zittingen der Kamer voorkomen, werd dit hoofdstuk aangenomen met algemeene (57) stemmen.

HOOFDSTUK III. *Buitenlandsche Zaken.*

De heer *de Bieberstein* verheugde zich in de verklaring der Regering dat deze met de meeste kracht de zaak van de wateraftappingen op de Maas zou doorzetten, vertrouwende hij dat de maatregelen, dien ten gevolge te nemen, een goeden uitslag zouden opleveren.

De heer *Meylink*, onder te kennengeving van zijn vertrouwen op den Minister in de ijverige behartiging van Nederlands belangen, gaf de vijf volgende wenschen ter overweging van den Minister: 1⁰, om van Rusland ter zake van erfenissen of af- en overschrijvingen van het grootboek, te verkrijgen voor de Nederl. onderdanen dezelfde voordeelen als Russische onderdanen bij ons genieten; 2⁰, om door de diplomatie bij alle overige Natiën een onderzoek te doen instellen betrekkelijk de twee straks genoemde onderwerpen, met het doel om overal de bestaande bezwaren voor Nederlanders op te heffen; 3⁰, om de Nederlandsche consulaten buiten 's lands uit te breiden en zooveel mogelijk daartoe Nederlanders te benoemen; 4⁰, te zorgen dat de kwestie van de Maasaftapping eindelijk eindige, en dat men zich daarbij niet enkel bepale tot de verbetering van het rivierbed, maar ook tot wegneming van andere bezwaren, die op vele plaatsen aanwezig zijn, en 5⁰, om den Minister van Finantien over te halen tot intrekking der wet van 19 december 1857, Staatsblad n.⁰ 164, vaststellende een tijdelijke maatregel tot heffing van regten voor België, welke wet echter ten gevolge van het vervallen tractaat nu naar sprekers meening moest worden ingetrokken.

De heer *Mackay* verklaarde met genoegen te hebben vernomen dat de zaak der wateraftappingen met kracht zal worden doorgezet; hij meende echter dat men aan de Maas zelve eene groote dienst zou bewijzen, indien inmiddels haar rivierbed werd verbeterd. Tegelijkertijd hoopte hij dat de Minister eenige mededeeling zou kunnen doen, in hoever de opneming van het terrein was gevorderd. Met genoegen had spreker ook ontwaard dat de Regering Hessen en Nassau tracht te brengen tot vermindering van den Rijntol, en in de laatste plaats gaf hij den Minister in overweging of niet onze gezant te Weenen ook kon behartigen de belangen van Nederlanders die Oostenrijksche fondsenhouders waren, gelijk zulks in der tijd met de Spaansche fondsenhouders het geval was geweest.

De heer *Hoffmann* verklaarde niet in te stemmen met den wensch van den heer Meylink, om de wet van 19 december 1857 te doen intrekken. Hij beschouwde die wet niet als eene exceptie ten gunste van België, maar als eene toepassing op dat land, van de bij ons geldende handelsregelen. De wet was niets anders dan het gevolg van eene wijziging van ons tarief; trok men de wet in, men zou terugkomen op het represaille-stelsel, dat hij afkeurde.

De heer *Thorbecke* achtte de behandeling van de maar ook de dag van grieven. De vorige sprekers hadden niet alleen wenschen maar ook vertrouwen te kennen gegeven; hij echter verkeerde in die stemming van vertrouwen niet, te minder daar hij ten aanzien van andere punten in den loop van dit jaar, bij de behandeling der buitenlandsche zaken gemeend heeft die kracht en zelfstandigheid gemist te hebben, welke gevorderd werden. Hij had zelfstandigheid en politieken moed gemist, bij meer dan eene gelegenheid. Vooreerst toen het gold onze voorbereiding tot den oorlog; het kwam den spreker voor dat de Minister toen geweest was onder den indruk van vrees. § 1 der Memorie van Beantwoording, waarin gesproken wordt over de pogingen der Regering om Limburg van den Duitschen Bond te scheiden, scheen spreker tamelijk flaauw te zijn gesteld; hij miste daarin den moed evenzeer als toen de Minister dezen zomer tot overhaaste wapening van het Limburgsche contingent aanspoorde. Een ander voorbeeld van dat gemis aan moed, putte de spreker uit het feit dat er te Arnhem en Nijmegen overgangen moesten worden gemaakt, alleen omdat Pruissen het verlangde. Even weinig kon hij groot vertrouwen stellen ten aanzien van de zaak der wateraftappingen. Bij het buitenlandsche bestuur zag hij noch zelfstandigheid noch moed en hij kon dus in het vertrouwen van den vorigen spreker niet deelen.

De heer *Sloet tot Oldhuis* dankte den Minister dat zijne pogingen de afschaffing bewerkt hebben in Rusland, van de zoo nadeelige differentiële regten op den haring. Evenzeer verheugde hij zich in de pogingen der Regering om voor sommige artt. verlaging der Rijntollen te erlangen; hij wenschte echter dat de Regering ten dezen zou voorgaan en zich niet zou bepalen tot het ondersteunen van voorstellen die van andere Staten kwamen. Eindelijk verlangde de spreker dat onze diplomatie direct en indirect het opkomend verlangen in Duitschland naar een vrijen doorvoer in het Tolverbond ondersteune.

De heer *van Lijnden* was het oneens met den heer Thorbecke, dat § 1 der Memorie van Beantwoording betrekkelijk Limburgs verhouding tot den Duitschen Bond, flaauw zou zijn gesteld. De voorzigtige redactie van die § was voor den spreker veeleer een bewijs van groote diplomatieke wijsheid en hij geloofde, dat men in de Kamer niet te veel ongeduld omtrent die zaak aan den dag moest leggen, omdat z. i. de geheele zaak op eene geldkwestie zou neerkomen, en hoe ongeduldiger men hier was, ook des te grooter de eischen zouden worden. Zoo er ooit aanleiding bestond om den Minister een votum van vertrouwen te schenken, dan zou het juist zijn om de takt, waarmede de Minister de zaak behandelt en die het bewijs geeft dat ze in de beste handen is.

De heer *Mackay* wilde niets afdingen op hetgeen de vorige spreker had gezegd, maar meende dat juist nu de gelegenheid daar was, om te trachten Limburg van het Duitsche Verbond los te maken. Men had nu de gelegenheid om aan te toonen, dat men de tractaten strikt had nageleefd; dat dit echter bitter en onaangenaam geweest was; zoodat onze diplomatie met eene magnifique houding thans deze zaak op touw kon zetten.

De heer *Wintgens* sloot zich aan bij de zienswijze van den laatsten spreker. Hij wilde daarbij de vraag opperen of de kwestie wel te Frankfort behoorde beslist te worden, dan wel of ze niet te huis behoorde bij de groote mogendheden die den band tusschen Limburg en het Duitsche Verbond gelegd hadden, en eindelijk of op het eerlang bijeen te komen Congres niet de gelegenheid zou kunnen ontstaan om met zijne bezwaren ten dezen op te treden.

De heer *van Goltstein*, *Minister van Buitenlandsche Zaken*, besprak in de eerste plaats de zaak der wateraftappingen. De Minister herinnerde dat hij bij de aanvaarding van het bewind de aangeknoopte onderhandelingen had voortgezet, ten einde het geschil langs minnelijken weg te vereffenen. Sedert 10 à 12 jaren was de zaak onder verschillende besturen aanhangig geweest, zonder dat eenige schikking tot stand was gekomen; de tegenwoordige Regering sloeg daarom een anderen weg in, en deze was, het instellen van een naauwkeurig plaatselijk onderzoek, ten einde op te klimmen tot de oorzaken en tot de betere kennis van de middelen van herstel. Na afloop van dat onderzoek is een voorstel aan de Belgische Regering gedaan, waarvan de hoofdstrekking is, dat België zou krijgen eene zekere hoeveelheid water, waar tegen over dat Land moest mede werken tot de verbetering van het rivierbed op Nederlandsch grondgebied. Aanvankelijk genoot dat voorstel geen gunstig onthaal, maar op onzen vernieuwden aandrang, dat dit was het eenige middel tot vereffening, zijn de bemoeijingen der Regering in zoo ver geslaagd, dat een van de hoofdpunten, nl. de deelneming van België aan de verbetering van het rivierbed, geacht kan worden nagenoeg tot stand te zijn gekomen. Het was dus gebleken dat de weg, door de Regering ingeslagen, een betere weg was dan die bewandeld werd door alle vorige besturen.

In de tweede plaats beantwoordde de Minister de verschillende sprekers volgenderwijs: Wat betreft de wenschen van den heer Meylink, deelde de Minister mede, dat van Rusland ten aanzien van boedelvereffeningen, dit jaar reeds gunstige bepalingen voor Nederlanders waren verkregen, en dat onze consulaten buiten 's Lands steeds meer en meer werden vermeerderd, ofschoon het niet altijd doenlijk was, daarvoor Nederlanders te benoemen. In antwoord op een verlangen door den heer Mackay uitgedrukt, verklaarde de Minister dat het inderdaad voor eene Regering moeijelijk was, om op te treden voor het belang van hen die hunne gelden aan vreemde Staten leenden; steeds is het gepast geoordeeld zich daarin niet te mengen, gelijk men dan ook niet heeft gedaan ten aanzien der Spaansche fondsenhouders. — Wat de opmerking betreft van den heer Thorbecke, antwoordde de Minister dat moed alleen niet voldoende was om de buitenlandsche betrekkingen te leiden, maar dat moed moest gepaard gaan met beleid, daar men anders zou kunnen overslaan tot overmoed; en wat de voorbeelden aangaat die de spreker had bijgebragt, ten betooge dat de Minister moed had gemist, moest de Minister doen opmerken dat daarbij juist beleid aan moed moest gepaard gaan. Bij het nemen van maatregelen om zich te beveiligen tegen mogelijke gevaren, lag geen ander denkbeeld ten grondslag dan het algemeen belang. Bij de levering van het Bondscontingent kon van moed geen sprake zijn, maar alleen van de vervulling van aangegane verpligtingen. De aansluiting aan het Duitsche spoorwegnet was alleen het gevolg van de omstandigheid, dat Pruissen bij de aansluiting van Venlo op Vierssen, tot voorwaarde stelde, de aansluiting van Nijmegen op Crefeld; en die voorwaarde kon gereedelijk worden toegegeven, omdat die aansluiting niet was eene concessie aan Pruissen, maar in het eigen belang van Nederland zelfs. Eindelijk had de heer Thorbecke nog verklaard dat er in de zaak van de wateraftappingen niet genoeg was gedaan, doch de Minister vroeg dien spreker of hij tijdens zijn bestuur niet ondervonden had de moeijelijkheden aan welke de vereffening van het geschil onderworpen was, en ook welke betere voorstellen onder zijn bestuur dan waren gedaan? Wat de Rijntollen betreft, meende de Minister te mogen verwachten, dat ook Hessen en Nassau tot de afschaffing zouden overgaan. Eindelijk verklaarde de Minister, dat hij betrekkelijk de verhouding van Limburg tot den Duitschen Bond niet